

JALMARI FINNE
KILJUSEN HERRASVÄKI
PARTIOLAISINA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA, HELSINKI

KILJUSEN HERRASVÄKI
PARTIOLAISINA

KILJUSEN HERRASVÄKI PARTIOLAISINA

KIRJOITTANUT
JALMARI FINNE

KUVITTANUT
R. RINDELL

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1918

Kiljuset päättävät ruveta partiolaisiksi ja auttaa kaikkia ihmisiä.

— Ole valmis! Sehän on partiolaisten tunnuslause! sanoi isä Kiljunen. — Se sopii aivan erinomaisesti meillekin, sillä meidän olemme aina valmiita mihin hyvänsä. Meidän täytyy perustaa aivan oma erikoinen partiojoukkomme ja näyttää ihmisille, mitä syntyy, kun ollaan oikein valmiita, niinkuin me olemme!

Kiljusilla oli tapana aina vastata myöntävästi kaikkeen, mitä joku heistä sanoi. Hehän olivat aina yhtä mieltä kaikissa asioissa. Ja kun isä Kiljunen huusi sellaisella äänellä, kuin ainoastaan Kiljunen voi huutaa: Ole valmis! niin hurrasivat kaikki perheen jäsenet, ja naapureissa heräsi aavistus siitä, että jotain jännittävää, oloja mullistavaa, koko maalle vaarallista oli tulossa. Ja jos maan hallitus olisi tiennyt, että Kiljuset aikoivat liittyä partioliikkeeseen, niin se olisi kieltänyt koko partioimisen maassa.

Mutta vielä ei kukaan aavistanut mitään, eivät edes Kiljusetkaan, he vain hurrasivat, isä, äiti Kiljunen, Mökö ja Luru sekä heidän sisarensa Plättä. Plättä oli

kolmenvuotias ja jo puhuikin, vaikka hiukan sekavasti, niinkuin pienet lapset yleensä, mutta huutaa hän osasi, sillä olihan hän Kiljunen. Sanotaan, että maailman kimeimmät äänet ovat porsaan ja pikkulapsen. mutta mistään maailmasta ei voisi löytää niin kimeä-äänistä porsasta, että se olisi vienyt voiton Plätästä. Poikien koira Pulla, joka jo oli tullut vanhaksi ja hiukan kankeaksi, päästi iloisen haukunnan, sillä Kiljusten hurra- tessa se tiesi kohta tapahtuvan jotain merkillistä.

— Partiolaisten ensimmäinen velvollisuus on auttaa toisia ihmisiä, sanoi isä Kiljunen. — Meidän täytyy mennä auttamaan ihmisiä!

Ja tämän päätöksen tehtyään he läksivät liikkeelle löytääkseen jonkun, jota auttaisivat. He asuivat maalla, ja siellä aina on tilaisuutta auttaa toisia ihmisiä. Oli kevät ja ihmiset täydessä maalaisten touhussa. Kun Kiljuset olivat kulkeneet parittain maantietä pitkin, edellä isä ja äiti Kiljunen, sitten Mökö ja Luru ja heidän takanaan Plättä ja Pulla rinnatusten, näkivät he pellolla naisen, joka istahti äkkiä kyyrylleen.

— Tuolla on nainen, joka on sairas ja on pudonnut istualleen, sanoi äiti Kiljunen.

— Ole valmis auttamaan! sanoi isä.

Hän viittasi pojille juhlallisesti kuin kenraali. Heti ryntäsivät pojat pellolle vanhan vaimon luo ja nostivat hänet hartioista seisaalleen. Vaimo ei sanonut mitään, hän vain seisoi ihmettelemässä tätä. Pojat palasivat maantielle ja isä taputti heitä olalle. Herrasväki läksi

astelemaan eteenpäin. Isä kääntyi taakseen katsomaan ja huusi:

— Nyt tuo vaimo on taas pudonnut istualleen!

Pojat ryntäsivät auttamisen vimmassa vaimon luo ja nostivat hänet taas seisaalleen. Kun he palasivat vanhempiensa luo, sanoi isä Kiljunen:

— Kyllä me olemme jaloja ihmisiä, me emme jätä koskaan mitään kesken.

Eivätkä he jättäneetkään, sillä kun vaimo taas vähän ajan päästä meni kyyrylleen, ryntäsivät isä ja äiti Kiljunenkin poikien keralla hänen luokseen ja nyt he eivät tyytyneet siihen, että olisivat nostaneet hänet seisaalleen, vaan toivat hänet maantielle. Täällä isä Kiljunen sanoi:

— Me emme ole tahtoneet jättää teitä heikkona sinne yksinänne, vaan viemme teidät kotianne, koska ette jaksa seisoa jaloillanne.

Vaimo katsoi ihmeissään Kiljusiin ja sanoi:

— En minä ole heikko.

— Mutta tehän ette pysy pystyssäkään, sanoi äiti Kiljunen.

— Kyllä minä pystyssä pysyn, vastasi vaimo.

— Mutta tehän putoatte aina istuallenne, sanoi isä Kiljunen.

— En kai minä seisaallani voi nauriintaimia istuttaa, sanoi vaimo.

Ja silloin Kiljuset huomasivat, että he olivat aivan tarpeettomasti olleet vaimoa nostamassa pystyyn ja tuomassa maantielle.

— Me autamme, sanoi silloin isä Kiljunen. — Me olemme nyt partiolaisia, ja meidän velvollisuutemme on olla valmiina auttamaan toisia ihmisiä.

Ja kylläpä oli merkillistä taimien istuttaminen! Äiti Kiljunen keksi aivan uuden tavan. Hän riisui kengät jalastaan ja sitten hän alkoi, nostettuaan hamcensa polviin asti, hyppiä pitkin sarkaa lyhyin askelin ja varpaat alaspäin. Hän muistutti kovasti tanssijata tarta tässä hommassaan. Ja kaikkiin kohtiin, mihin hänen jalkansa olivat jättäneet reijän multa, istuttivat pojat taimia. Mökö ja Luru hyppelivät saran kummallakin puolella harakkaa ja pistivät äidin jalan jättämiin reikiin taimia, joita isä Kiljunen heille antoi. Plättä ryömi pitkin sarkaa ja taputteli mullan lujaan juurien ympärille. Ja herrasväki meni eteenpäin niin että hurisi, äiti sipsutti kepeästi, pojat hyppelivät nopeasti, isä touhusi kovasti, Plättä myllersi maassa ja Pulla kulki jälestä ja haukkui. Eihän tuo vanha vaimo koskaan ollut tällä tavalla ennen nähnyt nauriin taimia istutettavan, mutta sen hän tunnusti, että nopeasti työ sujui.

Kun kaikki taimet olivat istutetut, huomasivat Kiljuset olevansa kovin likaisia, ja arvaahan sen, että he olivat likaisia. Äiti oli mullassa aivan polvia myöten, pojat olivat aivan törkyisiä, varsinkin kätensä, ja kaikkein surkeimmassa kunnossa oli Plättä, joka ei ollut itseään vähääkään säästänyt.

— Partiolaisten pitää pysyä aina puhtaina, sanoi isä Kiljunen. — Nyt järven rantaan peseytymään.

Ja kuuntelematta vanhan vaimon kiitoksia he läksivät juoksemaan rantaa kohden.

Kun he olivat uineet ja jälleen nousseet rannalle, haisteli isä Kiljunen itseään ja sanoi:

— Minä en haise oikein hyvältä. Siellä pellolla oli liian paljon lantaa, eikä sellainen lähde paljaassa kylmässä vedessä. Siihen tarvitaan saunaa.

Hän haisteli omaisiaan ja sanoi:

— Teissä ei ole yhtään samanlainen haju, ei teidän tarvitse tulla.

Naapuritalossa oli sauna lämpiämässä. Sinne meni isä Kiljunen.

— Isä tervaa ensin ruumiinsa, sanoi Mökö, niin tulee oikein puhtaaksi ja siitä tulee erinomainen hajukin.

— Minä en tahdo tulla sellaiseksi kummitukseksi kuin te olitte erään saunamatkan jälkeen, vastasi isä.

— Ei se jää kiinni ruumiiseen, jos ensin on lauteilla siihen asti, että ruumis on lämminnyt, sanoi talon isäntä, jonka saunaan isä Kiljunen aikoi mennä. — Terva pitää myös ensin kuumentaa. Kun sen tekee, niin lähtee se aivan heti saippuan avulla ruumiista.

Isä Kiljunen kiitti ja lupasi seurata isännän neuvoa. Kun pojat sen kuulivat, päättivät he tuottaa isälleen erikoisen ilon. Kas, heillä oli aina omat ajatuksensa siitä, mikä on hauskaa. He noutivat salavihkaa säkillisen akanoita, kiipesivät saunan ylisille ja juuri kun isä Kiljunen, tervattuaan ruumiinsa, istui lauteilla kaikessa rauhassa, avasivat pojat lauteitten kohdalla olevan ylisille

vievän luukun ja kaasivat koko säkillisen akanoita isä Kiljusen päälle.

Kylläpä oli isä Kiljunen merkillisen näköinen, hän oli aivan kuin suuri sota-ajan leipä, niin kaunainen ja niin karkea. Hän kiljaisi aivan hirmustuneena. Hän huusi Mököä ja Lurua, sillä tunsihan hän varsin hyvin poikansa ja tiesi, ettei kukaan muu voinut olla näin kekseliäs. Pojat pysyivät tietysti visusti piilossa. Isä koetti hieroa akanoita pois, mutta ne tarttuivat yhä lujempaan hänen tervaiseen ruumiiseensa. Viimein hän läksi etsimään apua.

— Voi, voi, mitä isälle on tapahtunut! sanoivat pojat viattoman näköisinä.

— Kyllä kai te sen tiedätte, senkin vintiöt! sanoi isä. — Mutta tulkaahan ensin minua puhdistamaan, kyllä sitten annan teille selkään.

— Ehkä isä tietää, miten partiolaiset tällaisissa tapauksissa menettelevät? kysyi Mökö.

— Sitä minä en tiedä, mutta koetanpahan kaikki keinot ja ilmoitan sitten maailmalle, sanoi isä.

Ja hän keksi todellakin aivan erinomaisen keinon. Hän meni järven rantaan, ja siellä saivat Mökö ja Luru haudata hänen kaulaa myöten hiekkaan.

— Terva ja akanat tarttuvat hiekkaan ja hiekka tarttuu ruumiiseen, josta se sitten suurina kokkareina irtaantuu, sanoi isä.

Hän oli syvällä hiekassa ja odotti. Pulla oli kuullut poikien äänen ja tuli lähemmäksi katsomaan. Kylläpä se

hirmustui nähdessään hiekasta pistävän esiin ihmisen pään. Ei Pulla vielä koskaan ennen ollut nähnyt puhuvaa päätä, jolla ei ollut muuta ruumista. Se ryntäsi täyttä laukkaa isä Kiljusta kohden ja tarrasi hänen nenäänsä kiinni. Kaikeksi onneksi oli isä Kiljusella lyhyt nenä, muuten olisi Pulla purrut sen poikki. Isä nimittäin ei voinut millään tavalla itseään puolustaa, kun kädetkin olivat hiekan alla. Luru veti Pullan hänestä pois ja isä Kiljunen kaivettiin kuopastaan. Jos hän sinne mennessään oli aivan kuin leipä, niin nyt hän oli ihan kuin tunkio, pitkin ruumista oli suuria kokkareita. Mutta hän oli ollut aivan oikeassa, ne heltisivät ja niiden mukana terva ja akanat. Ruumiiseen jäi kuitenkin sinne tänne tervaläiskä. Ne piti vielä saada pois. Isä keksi silloin sen keinon, että häntä hangattiin hiekkalla oikein kovasti. Pojat saivat tämän tehdä. Se oli raskasta työtä. Isä antoi heidän rehtiä hikipäin ja naureskeli itsekseen.

— Ettepä toista kertaa tällaista tee, kun teille tuli tällainen taksvärkki, tuumi hän itsekseen.

Ja antaakseen pojilleen oikein tuntuvan läksytyksen hän puhtaaksi tultuaan teeskenteli suurta väsymystä ja pyysi poikiaan viemään hänet rattailla kotia. Rattaita ei löytynyt, mutta kylläkin kottikärryt. Isä Kiljunenhan oli lihava mies, siis hyvin raskas. Kun pojat häntä lykkäsivät eteenpäin, oli se raskasta työtä. He aikoivat jo kaataa isän maantienojaan, mutta hän lausui heille:

— Oikean partiolaisen pitää aina ponnistaa voimansa auttaakseen toisia.

Kotia tultuaan meni isä Kiljunen sisään ja pojat jäivät pihalle.

— Kylläpä se oli raskasta, sanoi Mökö.

— Se oli seurauksena siitä, että tahdoit kaataa akanat isän päälle, lausui Luru.

— Sinähän sen tahdoit, enkä minä.

— Sinäpä sen keksit, sanoi Luru.

Ja häpeä sanoa, mutta vähän ajan päästä he olivat tukkanuottasilla. Eihän se kovin vaarallista ollut, eivät he kovastikaan jaksaneet toisiaan tukistaa, kun olivat lopen väsyneitä. Isä Kiljunen katseli tätä, ja kun pojat viimein läähättäen istuivat vieretysten jaksamatta enää toisiaan lyödä, sanoi hän:

— Kyllä teistä oikeita partiolaisia tulee, sillä te osaatte jo säästää aikaihmisiltäkin vaivoja ja tulette omin voimin toimeen.

Ja silloin pojat häpesivät.

— Itsekuri kuuluu partiolaisille, jatkoi isä.

— Mutta jos minun vielä kerran pitää antaa itselleni selkään, sanoi Mökö, niin sitä en tee.

— Ole huolehti, kyllä Luru sen toimittaa, sanoi isä.

— Ja kun Luru tarvitsee kuritusta, niin sinä saat sen tehdä. Toverikuriksi sanotaan tätä tällaista.

Samassa Pulla tarttui häntäänsä ja pyöri ympäri.

— Nyt Pullakin jo harjoittaa itsekuria, sanoi Luru

Ennen me aina olemme sitä saaneet vetää hänestä, nyt se vetää itse.

— Tällä tavalla partioliike vaikuttaa luontokappaleisiinkin, sanoi isä. — Ja se todistaa, miten hyvä se liike on.

Kiljuset keksivät uuden merkkikielen.

Isä Kiljunen oli ottanut selkoa partiolaisten hom-
mista ja heidän merkkikielestään. Hän selitti asiaa
perheensä jäsenille.

— Partiolaiset ilmoittavat asioista toisilleen pitkän
matkan päästä viheltämällä pillillä eri pitkiä ja lyhyitä
ääniä. Me emme sellaista tarvitse, sillä meidän äänemme
kuuluu kyllä kilometrien päähän.

Ja siinä isä Kiljunen olikin aivan oikeassa.

— Partiolaiset antavat myös toisilleen merkkejä
käyttämällä pieniä lippuja, jotka he panevat eri asen-
toihin ja heiluttavat niitä eri tavalla. Me emme voi
kuljetella tuollaisia rääsyjä mukanamme. Ja häpeähän
olisi, ellei meillä olisi omaa merkkikieltämme.

Siinäkin isä Kiljunen oli aivan oikeassa.

Hän mietti, ja kun hän aina oli valmis keksimään
sellaista, jota ei kukaan muu keksinyt, niin pian oli
hänellä ehdotus valmiina.

— Mitä me lipuilla teemme, kun meillä on kädet ja
jalat, jotka taipuvat ja jotka voimme panna eri asento-
hin.

Ja nyt alettiin harjoitella merkkikieltä, joka oli hyvin erikoinen ja todella Kiljusen herrasväelle sopiva.

A muodostettiin siten, että ihminen seisoi sääret hajallaan ja kädet suorina sivuilla. Koko ruumis muistutti silloin elävästi isoa A-kirjainta. D-kirjainta tehtäessä vaati äiti Kiljunen, että pitäisi voida tarttua vasemmalla kädellä vasemman jalan varpaisiin, mutta isä Kiljunen piti sitä temppua hänelle liian vaikeana ja arveli, että riittää varsin hyvin, jos panee vasemman käden käyränä kupeelleen, mutta silloin pojat heti sanoivat, että siitä tulee P-kirjain, jolloin isä Kiljunen sai tyytyä opettelemaan äidin ehdottamaa temppua.

— Kaikeksi onneksi D-kirjainta tarvitaan harvoin, sanoi hän. — Ja jos kovin vaikeaksi tulee, niin voinhan sen sijasta käyttää T-kirjainta, joka saadaan siten, että levitämme molemmat kädet suorina sivuille.

E-kirjaimen he tekivät siten, että vasen käsi ojennettiin suorana ulospäin, oikea käsi vietiin vatsan kohdalla vasemmalle päin, jotta siitä saatiin E-kirjaimen poikkiviiva, ja oikea jalka nostettiin ylös ja ojennettiin polven kohdalla vasemmalle päin.

G tuotti vaikeuksia, mutta äiti Kiljunen ehdotti, että oikea käsivarsi nostetaan kaarena ylöspäin ja vasen jalka kiedotaan oikean säären ympärille.

H muodostettiin siten, että jalat pantiin levälleen ja kädet nostettiin suorina ilmaan. Tosin kirjain silloin muistutti X:ää, mutta kun tätä tarvitaan niin kovin harvoin, ei juuri koskaan, niin ei voinut syntyä erehdyttä.

A

D

E

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

R

S

T

U

V

Y

Ä

Ö

I oli helppo, ei tarvinnut tehdä muuta kuin seisoa aivan suorana. J:n sai sillä tavalla, että nosti vasemman jalan polven kohdalta oikealle päin, jolloin syntyi kirjaimen alalenkku. K syntyi niin, että oikaisi vasemman käden ylös ja hiukan sivulle päin ja nosti vasemman jalan suorana sivulle. L, tehtiin siten, että oikea jalka nostettiin polven kohdalta vasemmalle päin.

Mutta miten saataisi M syntymään, siinäpä oli pulma. Siinäähän oli niin monta viivaa, ettei mitenkään ihmisen jäsenet riittäneet siihen. Isä Kiljunen ratkaisi asian sanomalla:

— M on sellainen paksu ja leveä kirjain, joka muistuttaa keppikasaa. Me saamme sen sillä tavalla, että menemme nelinkontin.

N:n he laittoivat niin, että oikea jalka nostettiin ilmaan ja vasen käsivarsi ojennettiin ulospäin. O:n sai, jos levitti polvensa ulospäin ja sitten meni hiukan kyyryyn. P:n he olivat jo keksineet. R muodostettiin panemalla vasen käsi koukkuun kupeelle ja nostamalla vasen jalka ilmaan. S muodostettiin aivan päinvastoin kuin G, pantiin vasen käsivarsi koukkuun ylöspäin ja oikea jalka kiedottiin vasemman ympärille. T:n he jo tiesivät. U syntyi siten, että molemmat käsivarret nostettiin käyrinä ylöspäin. V:ssä ne ojennettiin suorina ylöspäin.

— Mutta mistä silloin saamme Y:n, sanoi Luru, sillä V:hän tulee silloin aivan Y:n näköiseksi?

— V:ssä ovat käsivarret ylhäällä silloin kun olemme

kyyryllämme ja Y:ssä silloin kun olemme suorina, selitti isä.

Ja siten hän ratkaisi senkin pulman.

Mutta Ä ja Ö tuottivat tavattomia vaikeuksia, sillä vaikka ne pääasiassa olivat selviä, kun olivat muodostettavat A:sta ja O:sta, niin tarvittiin vielä kirjainten pilkutkin.

Äiti Kiljunen keksi ratkaisun tähän:

— Me panemme molemmat kätemme korvien kohdalle ja ojennamme ne ulospäin aivan kuin sarvet, sanoi hän.

Nyt heillä oli aakkoset valmiina, puuttui vain niiden sovittaminen käytäntöön. Koko herrasväki ryhtyi nyt uudella tavalla tavailemaan. Isä Kiljunen läähätti, sillä tämä ei ollut suinkaan helppoa, ja valitti, että hän tuli seisoneeksi yhtä päätä yhdellä jalalla. Ja vaikeaa se hänelle olikin ja hän kaatui monta kertaa maahan. Äiti Kiljunen, joka oli laiha, muodosti sen sijaan kirjaimia niin nopeasti ja taitavasti, että sitä oli oikein hauska katsella. Plättä ei vielä osannut lukea eikä siis tuntenut kirjaimia, mutta hänkin koetti jalkojaan ja käsiään väännellä jokaiseen asentoon. Pojat tahtoivat opettaa Pullaa tavaamaan oman nimensä, mutta vaikka Pulla olikin viisas koira ja osasi seisoa kahdella jalalla, niin se ei millään tavalla osannut muodostaa L:ää, sillä siinä sen olisi pitänyt seisoa yhdellä jalalla, vasen takakäpälä viistoon ojennettuna oikean takakäpälän poikki. Sitä se ei oppinut koskaan.

Kun kirjaimet osattiin muodostaa, niin tuli kysymys sanojen muodostamisesta. Mutta siinäpä vasta vaikeus ilmaantuikin. Jos muodosti sanoja, niin helposti saattoi syntyä erehdyksiä, kun ei tiennyt, missä toinen sana loppui ja toinen alkoi. Isä Kiljunen ehdotti silloin, että jokaisen sanan jälkeen pitäisi hypätä ilmaan.

— Se ei ole vaikeaa, sanoi äiti Kiljunen ja hyppäsi oikein korkealle.

Nyt oli herrasväki voittanut kaikki vaikeudet, ei tarvittu enää mitään muuta kuin harjaantumista. Pihaan toisella puolella seisoivat isä ja äiti Kiljunen, Mökö ja Luru toisella puolella. Ja nyt annettiin merkkejä ja ilmoitettiin asioita toisilleen. Naapurit kokoonoutuivat katsomaan tätä Kiljusten tanssia, joksi he sitä sanoivat, sillä herrasväki teki todella tanssivan joukon vaikutuksen, he kun heittelivät käsiään ja jalkojaan, konttasivat maassa usein, koska M kirjain on kielessä hyvin tavallinen, ja sanojen välillä hyppelivät ilmaan.

Ensi alussa kyläläiset kummastelivat tätä kaikkea, mutta kun tiedonjano on ihmisissä tavallinen ja kun kaikki siihen kuuluva aina herättää harrastusta, niin alkoivat kylän lapset ensin tällä uudella tavalla muodostaa kirjaimia, saatuaan Kiljusilta opetusta. Eikä kestänyt kauaakaan, kun tällainen puhuminen oli kylässä aivan tavallista. Sanomalehdetkin alkoivat tästä kirjoittaa, ja monet asiantuntijat väittivät, että tämä tällainen puhuminen oli ehdottomasti terveellisempää kuin suun käyttäminen, koska koko ruumis

tässä tuli liikkeeseen ja ihminen ennätti aina tarkoin miettiä, mitä hän tahtoi ilmoittaa, eikä siis lörpötellyt turhia. Eihän kukaan ihminen tällaisella tavalla nimitäin tahtonut joutavia asioita ilmoittaa. Kylässä oli kiertokoulu, jonka opettaja oli kaikkien uudistusten suuri ihaliha. Hän otti heti tämän uuden tavaamis-
muodon opetusjärjestelmäänsä ja iloitsi, kun monet sellaiset oppilaat, jotka eivät mitenkään pystyneet muuten erottamaan eri kirjaimia toisistaan, täten piankin oppivat aivan tyydyttävästi tavaamaan. Kylän vanhin emäntä ei mitenkään tahtonut suostua tähän uuteen järjestykseen, sillä häntä hävetti hypellä ilmaan, mutta eräänä päivänä eivät palkolliset kuulleet hänen huutoaan ja silloin nähtiin hänenkin Kiljusten merkkikielellä ilmoittavan: »Tuokaa lehmät kotia!» Ja hän keksi vielä huutomerkinkin silloin, hän hyppäsi nimitäin aivan suorana ilmaan. Ja kun hän oli tämän ensimmäisen kerran puhunut uudella tavalla, käytti hän sitä usein, ja seurauksena oli, että hänen koukkuinen vartalonsa alkoi suoristua.

Pääkaupunkiin levisi tieto tästä uudesta järjestelmästä, ja oppikoulujen opettajat ryhtyivät pohtimaan, otetaanko tämä uusi järjestelmä oppikouluihin. Lucina Hagman vastusti sitä ankarasti, sillä hän sanoi, ettei hän millään tavalla enää voi oppia itse tätä tavaamista, koska hän on niin vanha, mutta Alli Nissinen, jolla oli suuri pikkulastenkoulu, vakuutti, että hän ainakin koettaa sitä. Ja kun kerran pääkaupungissa ryhdyttiin

tätä »Kiljusten aapista», joksi sitä nimitettiin, toteuttamaan, niin maaseutulaiset oikein innostuivat siihen, ja koulujen todistuksiin painettiin voimistelun jälkeen aivan eri kohta numeroita varten tässä aineessa.

Koko Kiljusen naapurijoukko oli oppinut tämän uuden kielen ja siihen kovin innostunut. Kaikenlaisissa tapauksissa sitä käytettiin ja huomattiin siitä olevan hyötyä.

Mutta eräänä päivänä sai tämä isä Kiljusen keksimä merkkikieli aikaan suuren hämmingin.

Muutamat kyläläiset olivat nähneet erään salaperäisen miehen kulkevan kylässä kantaen suurta raskasta laatikkoa ja menevän lähelle olevalle kukkulalle. Hän oli maanmittari, jonka piti mittailla seutua ja kartoittaa se. Tätä eivät kyläläiset tietäneet. Kaikki olivat hyvin uteliaita pääsemään selville siitä, mitä tuo mies oikeastaan hommasi. Eräs, joka oli lukenut paljon sanomalehtiä ja oli huomannut niissä kertomuksia kaikenlaisista pahantekijöistä, keksi sen, että tuolla miehellä mahtoi olla pahoja aikeita ja että hän oli vaarallinen henkilö.

— Kyllä minä siitä otan selon, sanoi isä Kiljunen, joka ei koskaan mitään pelännyt. — Minä menen kukkulalle ja tarkastan hänen laatikkonsa. Ja jos jotain huomaan vaarallista, niin ilmoitan siitä teille merkkikielillä.

Kyläläiset ihastuivat kovasti ja huomasivat, että merkkikieli todella oli ihmeellinen keksintö, koska isä

— INOES

Kiljunen voi ilmoittaa heille mitä tahansa tuon miehen sitä ymmärtämättä.

Koko kylä oli kokoontunut maantielle katsomaan kukkulalle päin, kun isä Kiljunen sinne kiipesi.

Eihän siellä ollut mitään vaarallista, sen isä Kiljunen piankin huomasi nähtyään miehen vehkeet. Hän tahtoi ilmoittaa kyläläisille tämän asian merkkikielellä ja sanoa: »Minä en huomaa mitään vaarallista!»

Hän alkoi siis muodostaa ensiksi »minä» sanaa. Hän kyyristyi maahan ja kaikki kyläläiset sanoivat:

— Se on M.

Sitten isä Kiljunen seiso iivan suorana ja kyläläiset huusivat:

— Se on I.

Sattui niin, että kallio oli sillä kohtaa liukas, jonka vuoksi isä Kiljunen seiso i tavallista kauemmin paikallaan miettien, millä tavalla hän uskaltaa seisoa siinä yhdellä jalalla muodostaakseen N-kirjaimen. Kyläläiset näkivät hänen kauan olevan suorana ja sanoivat:

— Siinä on kaksi I:tä.

Isä Kiljunen muodosti N:n ja kyläläiset huusivat:

— Hän sanoo: Miin. Mitähän hän on nähnyt?

Juuri kun isä Kiljusen piti tehdä Ä kirjain, luiskahti hänen jalkansa, jonka vuoksi hän ei uskaltanutkaan nostaa käsiään korvilleen siten muodostaakseen Ä:n pilkut, vaan piti ne sivullaan, jotta ei kaatuisi.

Kyläläiset kiljaisivat kauhusta:

— Siellä on miina! Hän on ilmoittanut, että siellä on miina!

Ja todellakin oli isä Kiljunen, tahtoessaan muodostaa minä-sanana, kallion liukkauden tähden ilmoittanut siellä olevan miinan.

On vaikeaa kuvata sitä mellakkaa, joka nyt syntyi kylässä. Kaikki läksivät etsimään tavaroitaan, pelastukseen minkä voivat, ennenkuin miina laukeaa.

Jokainenhan on kuullut puhuttavan miinojen tavattoman suuresta voimasta. Kun ne paukahtavat, niin lentää kaikki ilmaan, eikä ollenkaan tiedä, kuinka paljon sieltä tulee takaisin. Kyläläiset siis etsivät tavaroitaan viädäkseen ne pois, ja surullista on sanoa, mutta he eivät aina vieneet tärkeimpiä esineitä. Eräs emäntä pelasti kahvimyllynsä, ja muuan isäntä korjasi turvaan piipunsa ja tupakkavarastonsa. Mutta oli joukossa sellaisiakin, jotka todella pelastivat tärkeitä esineitä. Kärville ahdettiin kaikkea tavaraa, ja karja päästettiin kulkemaan maantielle.

Isä Kiljunen katseli kalliolta ihmeissään tätä touhua ja kiirettä. Kyllähän hänkin oli osannut elämässään tarpeettomasti touhuta, mutta hän ei koskaan pitänyt omaa hätäkkäänsä tarpeettomana. Hän koetti pysäyttää kyläläisiä tässä heidän kiireessään ja tarpeettomassa hommassaan ja koetti merkkikielellään sanoa: »Älkää tehkö tyhmyyksiä!»

Hän ryhtyi siis jälleen muodostelemaan kirjaimia, mutta kun kallio oli liukas, ei hän uskaltanutkaan

»älkää»-sanassa tehdä ä:n pilkkuja, ja seurauksena oli, että hän ilmoittikin kyläläisille :»alkaa!»

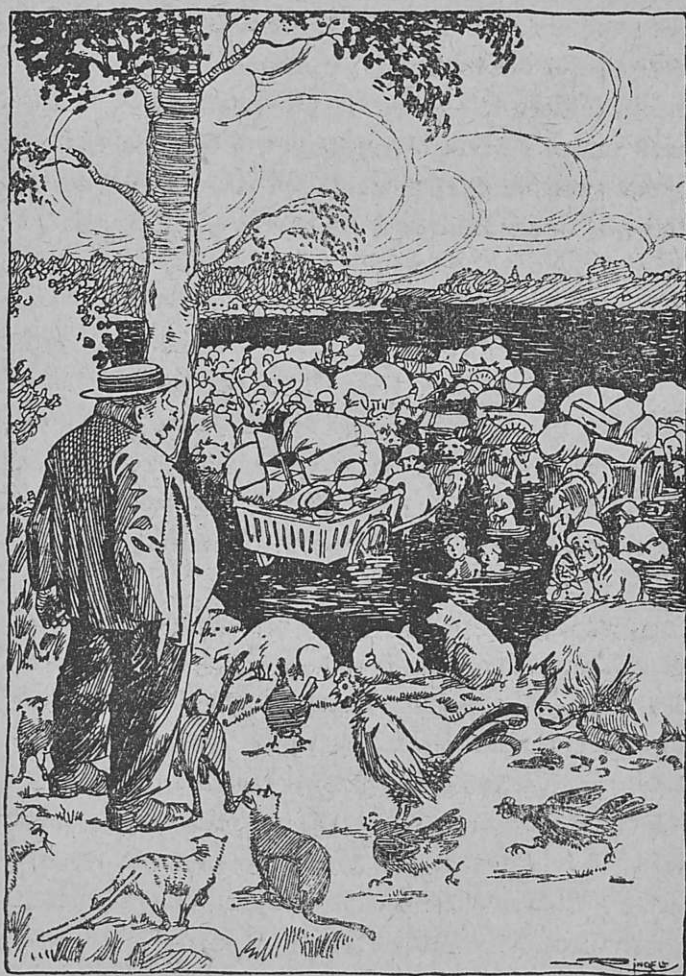
Muuta ei tarvittukaan pannakseen koko katselija-joukon tuliseen kiireeseen. Kaikki läksivät nyt juoksemaan minkä suinkin alta pääsivät, ihmiset ja eläimet yhtenä suurena sekamelskana. Oli oikein kummallista, ettei ketään siinä kiireessä tallattu aivan liiskaksi. Ja nyt sitä mentiin tulista vauhtia eteenpäin.

Äiti Kiljunen huusi äkkiä:

— Järvi on turvallinen paikka! Menkää järveen!

Ja kun ei kukaan tiennyt, missä olisi turvallista olla, niin noudattivat kaikki äiti Kiljusen ehdotusta, ja järveen nyt menivät ihmiset ja eläimet kuormineen ja tavaroineen. Ja kun he olivat päässeet kaulaa myöten veteen, pysähtyivät he odottamaan sitä suurta pamausta, jonka miinan laukeaminen saa aikaan.

Kylläpä tämä joukko näytti merkilliseltä. Hevoset olivat vetäneet kuormat syvälle veteen, lehmät seisovivat siellä suuressa ryhmässä, lampaat olivat ottaneet eri osastonsa ja siat olivat asettuneet rannalle mutaan. Koirat istuivat vedessä haukkuen vimmatusti. Ja kaikkien näiden elukoitten keskellä oli ihmisiä, miehiä ja naisia, poikia ja tyttöjä. Ainoat, jotka kylän elävistä olennoista eivät olleet menneet veteen, olivat kanat ja kissat. Kanat siksi, että ne tyhmyydessään eivät ymmärtäneet, mikä vaara uhkasi, tai olivat niin viisaita, että uskoivat pamauksen tullessa voivansa lentää, ja kissat, jotka eivät mistään hinnasta tahdo mennä veteen.

Mutta rannalla nämäkin kaikki olivat, ja kissat naukui-
vat surkeasti ja kanat kaakottivat. Kylläpä se oli mer-
killistä sekamelskaa!

Isä Kiljunen oli kalliolla koettanut huutaa voimiensa
takaa. Ja hän huusi todellakin niin kovaa ja niin kauan,
että tuli aivan käheäksi. Lopulta ei hän saanut enää
sanaakaan suustaan. Ja vaikka hän olisi saanutkin, niin
eihän kukaan kuullut hänen ääntään kylään asti, kaik-
kein vähimmin sellaisen metakan aikana, joka syntyi
kaikkien lähtiessä pakoon.

Lopulta ei hän voinut muuta tehdä kuin lähteä
katsomaan, minne kaikki kyläläiset olivat menneet.
Kun hän lähestyi rantaa, tulivat kaikki kylän kissat
hädissään häntä kohden ja kanat juosta keikkuivat
hänen luokseen. Tämän kummallisen saattueen keralla
isä Kiljunen saapui rantaan.

Tietysti kaikki silloin kysyivät häneltä, milloin
miina laukeaa. Isä Kiljunen oli niin käheä, ettei hän
saanut sanaakaan suustaan, ja siksi häner täytyi tur-
vautua merkkikieleensä. Siinä sileällä rannalla seiso-
saan voi hän muodostaa kaikki kirjaimet aivan oikein.
Mutta kissat säikähtyivät kovasti tuollaista miestä,
joka huitoo käsiään ja jølkojaan, joka menee toisinaan
kontilleen ja aina vähän ajan päästä hyppää ilmaan.
Ne kiipeilivät katsomaan tätä kummallisuutta puihin
ja muuanne, minne vain pääsivät turvaan, ja kanat sei-
soivat pää kallellaan etäältä katsellen tätä kummalli-
suutta. Kylän suurin kukko ainoastaan uskalsi tulla

lähellä, sillä hänen mielestään isä Kiljunen hyppeli aivan kuin suuri kukko kiukkuisella tuulella ollessaan.

Merkkikielellään isä Kiljunen sai kaikille selitetyksi, ettei mitään vaaraa ollut olemassa, ja silloin kaikki tulivat järvestä pois ja menivät kotiaan. Mutta sen kyläläiset huomasivat, että ä ja ö ovat hyvin tärkeitä kirjaimia eikä niitä mitenkään saa sekoittaa a:han ja o:hon, vaan pitää huolellisesti tarkata pilkkuja.

Luru saa vammoja.

Monet ihmiset ovat ihmetelleet sitä, että Kiljuset merkillisissä seikkailuissaan eivät koskaan haavoittuneet tai muuten loukkaantuneet, koska jokainen muu ihminen olisi saanut sellaisissa tapauksissa vaikka minkälaisia haavoja, naarmuja ja mustelmia. Näytti aivan siltä, kuin sallimus olisi suojannut Kiljusia. Mutta kerran tässäkin suhteessa tapahtui muutos ja se johtu siitä, että Kiljuset alkoivat varustautua haavojeni varalta.

Tietäähän jokainen, että partiolaisten täytyy osata sitoa haavoja ja hoitaa sairaita. Kiljusetkin tiesivät sen. Isä Kiljunen kutsui erään sairaanhoitajattaren perheeseensä opettamaan herrasväelle, miten haavoja sidotaan.

Tämä sairaanhoitajatar oli hyvin toimeensa innostunut ihminen ja hän tahtoi aina sitoa sellaisetkin naarmut, jotka pikkupojat parantavat puhaltamalla niihin ja sitten hiukan nuolaisemalla.

Luru joutui ensimmäisenä tämän sitomisvimman alaiseksi. Hän sai nimittäin oikean kätensä etusormeen

pienen haavan. Se oli totisesti niin pieni, ettei siitä olisi kannattanut edes puhuakaan, vielä vähemmin sitä sitoa, mutta sairaanhoitajatar tahtoi näyttää taitoaan ja koko perhe oli siis katsomassa, kun Lurun oikean käden etusormi kiedottiin suureen tukkoon ja varovaisuuden vuoksi pantiin koko käsi vielä riippumaankin siteestä, joka oli asetettu kaulan ympäri. Luru tunsu itsensä hyvin noloksi, sillä ensi kertaa hänen vaiherikkaassa elämässään oli tapahtunut sellaista, että hän ei saanut vapaasti käyttää oikeaa kättään.

Tietysti täytyi Lurun juuri silloin, kun hän ei voinut toista kättään käyttää, kiivetä puuhun. Se oli hänen mielestään niin perin tärkeää, ettei sitä mitenkään voinut lykätä toiseen aikaan. Lurulla ei ollut mitään asiaa puuhun, ei ollenkaan mitään asiaa, mutta sinne hänen täytyi päästä. Vähän ajan päästä hän putosi puusta pää edellä maahan. Joku toinen poika olisi tällaisessa tapauksessa pyörtynyt, Luru sätki päällään pystyssä vähän aikaa, meni sitten mukkelismakkelis ja putosi viimein istualleen.

Eivät Kiljuset tällaista itse olisi pitäneet minään. Mutta sairaanhoitajatar ei tuntenut Kiljusia ja siksi hän piti sitä suorastaan vaarallisena juttuna. Kun hän siis näki Lurun mukkelehtivan, parkaisi hän niin kovaa kuin suinkin jaksoi, vaikka ei se mikään suuri huuto ollut Kiljusen herrasväen huutoihin verrattuna. Hän sai kuitenkin herrasväen huudetuksi kokoon ja selitti heille kaikille, että Luru oli vaarallisesti haavoittunut.

Kyllähän Luru tiesi, ettei hän ollut saanut mitään vammaa, mutta kun sairaanhoitajatar vakuutti toisin, ei Luru uskaltanut väittää vastaan. Ja seurauksena tästä oli, että hänen päänsä kiedottiin aivan kokonaan siteisiin. Herrasväki oli tätä toimitusta katsomassa oppiaksen tekemään samalla tavalla siteitä, jos sattuisivat hekin putoamaan päälleen, mikä ei suinkaan ollut heille mahdotonta.

Luru läksi häpeissään yksinään kävelemään, Pullan kulkiessa haukkuen hänen jälessään. Vähän matkaa talosta päästyään hän näki variksen ja tarttui kiveen heittääkseen sen lintua kohden. Luru olikin oikein taitava kivenheittäjä. Sairanhoitajatar oli hiljalleen tullut hänen jälestään, ja katseli hänen puuhiaan. Kun Luru ei ennen ollut heittänyt vasemmalla kädellä, ei hän saanut kiveä menemään minnekään.

— Etkö sinä osaa heittää? kysyi hoitajatar.

— Kyllä minä osaan, vakuutti Luru, vaikka tällä kertaa ei mennytäkään minnekään.

— Silloin olet saanut pudotessa vian olkapäähäsi, vakuutti hoitajatar.

Hän tunnusteli sormillaan Lurun olkapäätä, ja kun sinne oli sattunut joutumaan nuppineula, joka nyt pisti ihoon, parkaisi Luru oikein pahasti, sillä jokainenhan parkaisee, kun nuppineula painuu syvälle ihoon.

Hoitajatar oikein riemastui, kun hänelle taas tuli tllaisuus näyttää taitoaan.

— Meidän täytyy panna olkapääsi lastaan, sanoi hän.

Hän vei Lurun kiireimmän kautta isä ja äiti Kiljunen luo huutaen:

— Pian tänne olkapäälästä!

— Ei meillä ole sellaista, sanoi isä Kiljunen.

— Laittakaa se!

Eiväthän Kiljuset tienneet, millainen sellainen lasta on, mutta kun sairaanhoitajatar oli selittänyt, että siinä pitää olla kulma, keksi isä Kiljunen keinon, hän otti tuolin, sahasi siitä jalan ja kappaleen istuimen alla olevaa välipuuta ja toi sen hoitajattarelle. Tämä sitoi sen monilla nauhoilla kiinni Lurun olkapäähän. Nyt ei Luru voinut käyttää vasentakaan kättään ja oikea käsi oli roikkumassa siteestä kaulasta.

Mutta kun Luru tällä tavalla oli tehty osaksi liikuntakyvyttömäksi, heräsi hänessä oikein kiljuslainen vimma toimia. Ja kun Luru ryhtyi toimimaan, niin tulikin siitä jotain.

Hän meni kaivon reunalle ja kurkisti, oliko siellä sammakoita. Silloin Mökö huvikseen häntä hiukan töykkäsi selkään. Tällä tavalla pojat usein ennenkin olivat toisiaan huvittaneet, eikä koskaan kumpikaan ollut pudonnut kaivoon. Mutta kun Luru nyt ei voinut millään pitää kiinni, niin hän mennä puksahti suoraa päätä kaivoon.

Tietysti koko herrasväki riensi auttamaan. Isä laski ensin sangon kaivoon ja käski Lurua menemään siihen, mutta eihän Luru, joka ei voinut käsiään käyttää, siihen päässyt. Isä Kiljunen meni silloin itse kaivoon. Hän

nousi sankoon ja käski toisia laskemaan hänet varovaisesti alas. Mutta kun isä Kiljunen oli lihava, niin eivät toisten kädet voineetkaan pidättää häntä, vaan hän mennä hurahti alas ja vesi roiskui korkealle.

— Mitä isä täällä tekee? kysyi Luru.

— Älä kysele tyhmyyksiä, sanoi isä Kiljunen noutessaan vedestä.

Äiti Kiljunen, joka ei juuri mitään maailmassa säikähtänyt, kiljaisi kauhusta ja sitten hän meni kaivoon auttamaan isää ylös. Hän laskeutui pitkin kaivon salkoa ja ropsahti suoraan isän päälle.

— Ei täällä kaikkia tarvita, sanoi isä, kyllä me täältä muutenkin pääsemme pois.

Mutta vaikka isä Kiljunen sitä vakuutti, ei se ollut helppoa. Täytyi käyttää kaikkea Kiljusten kekseliäisyyttä, ennenkuin päästiin selville, millä keinolla kaivossa olevat saadaan maihin.

— Tuokaa köysi! komensi isä.

Mökö meni kiireimmän kautta noutamaan köyttä. Se laskettiin kaivoon. Isä Kiljunen sitoi sen ympärilleen ja huusi:

— Vedä nyt!

Mutta eihän Mökö jaksanut paksua isä Kiljusta kaivosta vetää. He menivät noutamaan kylänväkeä avukseen. Nämä riensivät kiireimmän kautta. Kun he alkoivat vetää köyttä kaivosta, kuului kaivosta kauhea parkaisu.

— Ette saa vetää! huusi isä Kiljunen. — Minun vatsani menee tässä aivan mäsäksi!

Arvaahan sen, että se tuntui hänen vatsassaan, kun köyden silmukka oli kiedottu sen ympärille ja nostettaessa alkoi kovasti kiristää.

— Nostetaan ensin kepeämmät, sanoi isä Kiljunen. Hän kietoi köyden Lurun ympärille ja tämä hissattiin kaivosta ylös.

— Siellä on hiukan märkää! sanoi Luru päästyään ylös.

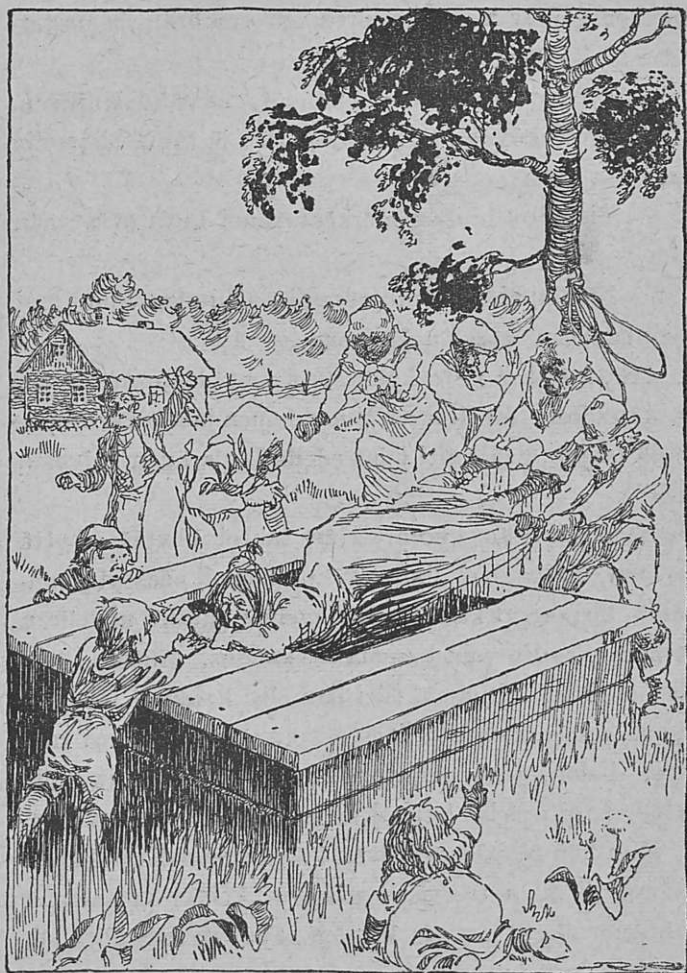
— Nyt on äidin vuoro, sanoi isä Kiljunen, kun köysi oli uudelleen laskettu kaivoon.

Mutta äiti ei mitenkään suostunut ottamaan köyttä vyötäröilleen. Isä sitoi sen silloin hänen jalkaansa kiinni. Tällä tavalla pääsi äiti jalat edellä ja parkuen kaivosta maalle.

Nyt tuli isän vuoro. Hän tahtoi kiivetä köyttä myöten, mutta se oli liukas ja kun hän oli päässyt puoli-väliin, kirposivat kädet ja hän mennä hurahti uudelleen veteen. Kuului vain kamala loiskahdus. Mutta ei hän olisi ollut isä Kiljunen, ellei hän olisi keksinyt itselleen hyvää keinoa kaivosta päästäkseen. Hän komensi tuomaan halon, joka sidottiin köyden päähän, ja tälle halolle istui nyt isä hajareisin ja käski nostamaan ylös.

Kun hän oli päässyt aivan kaivon reunalle ja hänen päänsä jo alkoi näkyä, ryntäsivät kaikki auttamaan häntä maalle ja jättivät köyden. Seurauksena siitä oli, että hän taas putosi kaivoon.

Seuraavalla kerralla nostettaessa pitivät monet köydestä kiinni, jotta isä Kiljunen viimein pääsi maalle.

Sairaanhoitajatar komensi kaikki vuoteeseen, jotta eivät vilustuisi. Lurun vatsan hän kietoi suuriin siteisiin ja peitti hänet huolellisesti. Eihän Lurun ollut hauskaa maata vuoteessa, kun hän kuuli, miten Mökö ja Plättä ulkona pitivät iloa. Hän nousi siis vuoteeltaan, koska jalkansa vielä olivat vapaina, vaikka koko muu osa ruumista oli sidottuna ja kiedottuna. Eihän selaista poikaa kuin Kiljusen Luru mikään voinut pidellä.

Sairaanhoitajatar huomasi, miten Luru karkasi vuoteesta ja riensi ottamaan poikaa kiinni. Mutta eihän Luru tahtonut vuoteeseen palata ja siksi hän läksi juoksemaan.

Kun Luru näki itseään ajettavan takaa eikä hän millään muotoa halunnut mennä makaamaan, alkoi hän kiivetä tikapuita myöten talon katolle. Kas, sen hän vielä voi tehdä jalkojensa avulla, vaikka ei voinutkaan käsiään käyttää.

Sairaanhoitajatar huusi koko Kiljusen herrasväen avuksi.

— Nyt Luru putoo katolta ja taittaa niskansa! kirkui hän.

Ja syytä hänellä olikin pelkoon, sillä eihän Luru helposti voinut katolla kulkea, kun ei voinut käsiään käyttää. Hän pääsi kuitenkin vaivalloisesti talon katolle ja istui sen harjalle hajareisin. Sairaanhoitajatar otti köyden, ojensi toisen pään Mökölle sanoen:

— Mene katolle ja sido tämä hänen vöytäisilleen, niin laskemme hänet varovasti alas rakennuksen toiselle puolelle.

Mökö meni katolle köyden pää kädessään. Kun hän lähestyi Lurua, huusi tämä:

— Et saa tulla tänne! Minä tahdon olla rauhassa.

Mutta Mökö ei välittänyt siitä, vaan satoi köyden pään lujasti Lurun vyötäisille. Eikä Luru voinut vastustaa, kun hänen molemmat kätensä olivat siteissä. Mutta olihan hänellä vielä jalat vapaina. Hän siis potkasi Mököä. Tämä tuns alkavansa pudota ja hädissään tarrasi Lurun kinttuihin kiinni. Tietysti pojat yhdessä painoivat enemmän kuin sairaanhoitajatar yksinään, joka oli sitonut köyden toisen pään omille vyötäisilleen. Pojat alkoivat hirveätä vauhtia pudota katolta alas, Mökö edellä pidellen Lurun kintuista kiinni ja Luru tulla hurisi kovaa kyytiä, kun ei hän voinut käsiään käyttää. He putosivat rakennuksen toiselle puolen. Köysi meni kireälle. Rakennuksen toiselta puolen kuului vihlova kirkaisu. Hoitajatar oli poikien pudotessa lentänyt korkealle ilmaan. Kas, pojat painoivat enemmän kuin hän ja kiskaisivat hänet korkealle. Siinä hän nyt roikkui rakennuksen katon reunassa parkuen ja potkien.

— Siellä taisi tulla jokin ihmeellinen kommervenkki, koska siellä noin vینگutaan, sanoi Mökö tultuaan Lurun kanssa maahan. Minä menen katsomaan.

Samassa hän päästi Lurun koivet irti. Hoitajatar painoi enemmän kuin Luru yksinään. Hän putosi maahan ja Luru lensi vuorostaan katon raja.

Kylläpä Lurusta silloin ääntä läksi. Hän huusi kuin

syötävä. Isä Kiljunen riensi katsomaan, näki rakkaan poikansa roikkuvan ilmassa korkealla köydestä. Hän otti palokoukun, jommoisia maalla on aina tikapuiden yhteydessä, tarttui sillä Lurun vaatteisiin ja kiskaisi oikein voimainsa takaa. Arvaahan, miten silloin kävi, hoitajatar lensi taas korkealle ilmaan, Lurun päästessä isänsä viereen maahan.

Äiti Kiljunen riensi silloin apuun. Hän kiipesi tikapuita myöten katolle, laskeutui köyttä myöten hoitajattaren luo. Mutta eihän hän ja hoitajatar yhdessä painaneet niin paljoa kuin isä Kiljunen ja Luru toisella puolen taloa. Mökö meni silloin kovalla kiireellä auttamaan ja kiipesi hänkin katolle ja laskeutui köyttä myöten äitinsä viereen. Siinä heitä nyt roikkui kolme henkilöä ja he yhteensä painoivat saman verran kuin isä Kiljunen ja Luru yhteensä. Seurauksena oli, että köysi alkoi valua hitaasti alaspäin hoitajattaren puolella ja isä Kiljunen puolella se nousi. Ja sitten se pysähtyi! Toisella puolella rakennusta roikkuivat puolimatkassa maan ja katon välissä hoitajatar, äiti Kiljunen sekä Mökö, toisella puolella isä Kiljunen ja Luru. Eivätkä he tienneet, mitä heidän piti tehdä. Ja silloin he kaikki huusivat.

Tietysti sellainen huuto, jonka Kiljuset päästivät hädissään, kuului kauas. Koko kylänväki tuli avuksi. Plättä seisoi pihalla ja kirkui:

— Ne putoovat, ne putoovat!

Ja Pulla vinkui surkeasti.

Kyläläiset olivat aivan neuvottomia. Jos he leikkaisivat köyden poikki, niinsilloin kaikki putoaisivat mäsäksi. Jos he toisella puolen irroittaisivat roikkuvat, niin toisella puolen olevat menisivät vuorostaan maahan pliiskaksi.

Mutta isä Kiljunen oli aina viisas. Hän huusi kyläläisille:

— Älkää siinä katselko kuin lehmät uutta porttia, vaan tuokaa tänne sisältä sänky.

Kyläläiset toivat sen isä Kiljusen alle.

— Sen päälle pankaa pöytä! huusi isä Kiljunen. Pöytä tuotiin.

— Sen päälle pankaa tuoli! huusi hän taas.

Sekin tuotiin. Ja silloin ulottui tämä torni niin korkealle, että isä Kiljunen sai varpaansa tuolille.

— Tehkää nyt toisella puolella aivan samalla tavalla!

Kyläläiset tottelivat. Vähän ajan päästä seiso iä Kiljunen ja Luru tämän huonekalukasan päällä samalla tuolilla, ja toisella puolen rakennusta äiti Kiljunen, Mökö ja sairaanhoitajatar myöskin yhden tuolin päällä.

— Nyt varovaisesti köyden päät irti! komensi isä Kiljunen.

Molemmiin puolin se tehtiin. Tietäähän sen, miten siinä kävi. Heidän oli aivan mahdotonta pysytellä tasapainossa sellaisen tornin päässä. Kuului molemmiin puolin taloa hirmuinen rymy ja parkuna, kun ihmiset menivät mukkelismakkelis maahan ja huonekalut heidän päälleen.

Ja sinä päivänä täytyi Kiljusten todella laittaa siteitä itselleen, sillä jokainen oli saanut naarmuja. Plättä oli joutunut kasan alle ja saanut kuhmun päähänsä, ja Pulla oli vioittanut toisen takajalkansa.

Mutta kun Kiljuset kaikessa pitivät kovaa kiirettä, niin pitivät he parantumisessakin, ja pian he taas olivat yhtä virkeitä kuin ennenkin. Mutta sairaanhoitajatar läksi pois, sillä hän sanoi olevansa hengenvaarassa Kiljusten luona. Isä Kiljunen taas väitti, että sairaanhoitajatar oli saanut koko sekamelskan aikaan, kun oli sitonut köydenpään vyölleen. Mutta eihän tämä silloin tiennyt, miten saattoi käydä. Eihän kukaan kaikkea voi edeltäpäin aavistaa, kaikkein vähimmin Kiljusten seurassa ollessaan.

Kiljuset suorittavat partiotutkinnon.

— Emme me ole oikeita partiolaisia, sanoi isä Kiljunen,ellemme ole suorittaneet siihen kuuluvaa tutkintoa.

— Meidän isä tietää aina kaikki asiat, sanoi äiti Kiljunen, jonka mielestä hänen miehensä oli maailman viisain mies.

Siinä hän ei ollutkaan väärässä, sillä monen mielestä oli isä Kiljunen todella harvinaisen viisas mies.

— Ja mitä siihen tutkintoon sisältyy? kysyi Mökö.

— Ensiksikin meidän pitää jaksaa juosta, sanoi isä.

— Eikö muuta? huusivat pojat.

Se lause oli todellakin aivan oikea, koska kaikki ihmiset tiesivät, että Kiljusten erikoisvoima oli juuri heidän kyvyssään jaksaa juosta.

— Mutta tutkinto meidän sittenkin pitää suorittaa, sanoi äiti, jotta kaikki käy järjestyksessä.

Kiljuset kutsuivat koko kylän koolle, jotta heillä olisi tuomarit, koska he itse, ottaen kaikki osaa juoksuun, eivät voineet sanoa, kuka parhaiten juoksi.

Tietysti kyläläiset riensivät tähän toimitukseen. Kaikki työt jätettiin sikseen ja kokoonnuttiin maantielle, toiset asettuivat lähtökohtaan viidensadan met-

rin päähän. Toisten piti katsella, että kaikki lähtivät yht'aikaa, toisten taas tarkastaa, kuka ensimmäisenä pääsi perille. Plättä tahtoi ottaa myös osaa juoksuun, mutta vanhemmat arvelivat, että se oli tarpeetonta. Tästä Plättä suuttui ja kirkui niin kuin ainoastaan Kiljusen Plättä saattoi kirkua. Kukaan ei joutanut hänestä välittämään, ja siksi hän sai huutaa rauhassa.

Kun lähdettiin juoksemaan, otti isä Kiljunen hyvin pitkän seipään.

— Minä pidän tätä, jos sattuisin kaatumaan, sanoi hän.

Mutta hänellä olikin aivan toiset tuumat mielessään. Kyllähän isä Kiljunen tiesi, että Mökö ja Luru olivat häntä vikkelämmät, mutta sittenkin oli hän päättänyt päästä ensimmäisenä perille. Häpeä sanoa, mutta hän aikoi tehdä vääryyttä. Ihmiset tekevät niin usein vääryyttä silloin kun tavoittavat mainetta ja kunniaa, ja isä Kiljunen piti maineelleen aivan välttämättömänä sitä, että hän pääsisi ensimmäisenä maaliin.

Kun siis lähdettiin juoksemaan, asetti hän rintansa kohdalle seipään poikittain. Mikä oli siitä seurauksena? Se, ettei kukaan päässyt hänen ohitseensa, kun seiväs tukki aivan koko tien. He menivät hyvää kyytiä eteenpäin. Isä Kiljunen seipäineen keskellä maantietä, äiti Kiljunen ja pojat hiukan jälessä koettaen päästä hänen ohitseensa, mutta onnistumatta siinä. He yrittivät mennä tien oheen, mutta sekään ei auttanut, siksi pitkä oli isä Kiljusen seiväs.

Plättä oli lakannut parkumasta, kun ei kukaan hänen huolistaan välittänyt. Pullan oli tullut sääli pikku tyttöä ja hän meni Plättää nuolemaan. Mutta kun Pulla näki isäntäväkensä juosta laukkaavan, tahtoi sekin päästä matkaan. Plättä oli juuri silloin kietonut kätensä sen kaulaan. Samassa Pulla läksi ravaamaan ja Plättä riuhtaantui maasta irti ja putosi Pullan selkään.

Kun nyt Pulla tuli herrasväen kohdalle, ei isä Kiljusen seiväs sitä millään tavalla estänyt, sillä pienenä elukkana se meni seipään alitse, tietysti Plättä selässään.

Kyläläiset hurrasivat, kun Pulla Plätän keralla pääsi ensimmäisenä maaliin. Kaikki tunnustivat, että Pulla ja Plättä olivat Kiljusista kaikkein nopeimmat. Mutta eivät toisetkaan suinkaan olleet hitaasti juosseet. Kyllä he menivät sellaista kyytiä, että varsinaiset ammattijuoksijat olisivat voineet heitä kadehtia. Isä Kiljunen lohdutti itseään sanoen:

— Mitä siitä, kuka meistä on nopein, kun kukaan ei kuitenkaan tässä maassa voi meidän kanssamme kilpailla. Yhteistä on suvun kunnia, aivan yhteistä. Maan parhaimmat juoksijat ovat Kiljuset!

Ja se oli aivan tosi.

Nyt piti heidän näyttää taitoaan uinnissa. Sääntöjen mukaan piti heidän osata uida viisisataa metriä.

— Viisisataa metriä! sanoi isä Kiljunen. — Vaatisivat tuhannen metriä, se olisi jotain. Ja jos oikein tiukalle otetaan, niin voimme me uida vaikka valtameren poikki.

Se ei ollut aivan totta, mutta kukaan ei epäillyt,

kun isä Kiljunen sitä väitti. Ja helppohan hänen oli väittää, kun ei ollut valtamerta lähellä, jonka yli hän olisi saanut uida.

Kaikki kyläläiset menivät siis rantaan katsomaan, miten Kiljusen herrasväki ui.

Täällä keksi isä Kiljunen taas koiranjuonen päästäkseen ensimmäisenä perille. Haluten jälleen mainetta teki hän vääryyttä, mutta eihän se kovin vaarallista ollut, kun eivät hänen perheensä jäsenet häntä mistään syyttäneet.

Olisi luullut kosken pääseen rannalla irti, kun herrasväki ryntäsi veteen, sellainen kohina siinä oli, sellainen loiskina ja pläiskinä. Tietysti pojat pääsivät heti edelle, sillä he olivat nuoria, mutta isä Kiljunen ojensi äkkiä kätensä ja tarrasi poikien kinttuihin kiinni, kiskaisi ja sai siten Mökön ja Lurun jäämään hiukan jalelle. Pojat koettivat olla varuillaan seuraavalla kerralla ja mennä huristivat kovalla vauhdilla isä Kiljusen ohitse. Mutta samassa isä sukelsi ja nousi äkkiä, jolloin hän päällään töytäisi Mökön vatsaan. Mökö lensi korkealle ilmaan ja sitten loiskahti veteen takaisin. Samassa isä Kiljunen oli koko painollaan heittäytynyt Lurun päälle, jolloin tämä vaipui vähäksi aikaa veden alle. Tällä keinolla isä Kiljunen jälleen pääsi edelle.

Mutta eipä tällainen temppuilu sittenkään häntä auttanut saamaan voittoa. Tosin kyllä Mökö ja Luru jäivät hänestä jalelle, mutta äiti Kiljunen sen sijaan oli mennyt huomaamatta edelle ja pääsi saareen, joka oli määrätty maaliksi.

Äiti Kiljunen olisi aivan epäilemättä saanut voiton, ellei hän paluumatkalla olisi sattunut takertumaan verkkoon, joka oli laskettu lahden poikki. Hänen isovarpaansa, oikeammin sanoen oikean jalan isovarvas, tarttui siihen. Ja nyt täytyi hänen vetää verkkoa jälessään, joka kovasti hidastutti vauhtia. Arvaahan sen, että ei mitenkään enää tavallisella vauhdilla päässyt uimaan, kun pitkä verkko oli hänen oikean jalkansa isosta varpaasta roikkumassa.

Jos verkko hidastutti hänen uintiaan, niin esti se samalla toisia pääsemästä hänen ohitse, koska he kovasti pelkäsivät jäävänsä samalla tavalla verkkoon kiinni. He siis tulia räpyttelivät jälestä.

Vaikka siis oikeastaan kilpailu oli mennyt hiukan pilalle, niin oli siitä kuitenkin odottamaton seuraus. Kalat säikähtyivät kovasti tätä joukkoa, joka järvestä plutikoi, ja läksivät pakoon. Ja kun ne uivat karkuun, niin eivät huomanneetkaan verkkoa, vaan jäivät kiinni siihen.

Äiti Kiljunen tuli rantaan ja alkoi vetää verkkoa maalle. Hyvänen aika sitä kalan paljoutta, joka oli verkkoon joutunut! Se oikein kimalteli auringonpaisteissa!

Kyläläiset tunnustivat, että tässä kilpailulajissa äiti Kiljunen oli saanut voiton, koska hän oli uinut rantaan sellainen paino oikean jalan isossa varpaassa, kuin on pitkä verkko, joka on aivan kaloja täynnä.

Kun kalat oli korjattu talteen, läksivät Kiljuset,

puettuaan ylleen, näyttämään taitoaan tulen sytyttämisessä.

— Oikean partiolaisen täytyy voida sytyttää tuli kahdella tulitikulla, sanoi isä Kiljunen.

— Eikö saa yhdellä sytyttää? kysyi Luru.

Isä Kiljunen suuttui tästä ja selitti, että sellainen puhe on koiruutta, sillä näillä kahdella tulitikulla tarkoitettiin sitä, ettei saanut käyttää useampaa.

Kiljusen herrasväen pihamaalle kokosivat perheen jäsenet pienen rovion ja ryhtyivät sitä sytyttämään. Isä Kiljunen nouti paperia ja aikoi sytyttää sen avulla, mutta pojat silloin sanoivat, ettei se mitenkään voinut kuulua sääntöihin, koska metsässä ei kasva paperia. Isä Kiljunen nouti silloin tuohta, mutta sitäkään ei äiti Kiljunen pitänyt oikeana tapana, vaan vaati, että tuli oli sytytettävä paljaista tikuista.

Isä Kiljunen sytytti muutamia tikkuja palamaan ja alkoi sitten puhaltaa oikein voimiensa takaa, sillä seurauksella, että tuli sammui aivan kokonaan.

— Tässä on jotain sekavaa, sanoi isä Kiljunen. — Eihän kukaan ihminen kahdella tikulla voi saada palamaan puita. Minun täytyy tehdä muutos partiolaisten sääntöihin, ei tällaisista ole mihinkään.

— Kyllä sääntö on oikea, sanoi äiti, ja minä tiedän, että monta kertaa ihmiset ovat saaneet yhdelläkin tikulla tulen syttymään.

— Silloin ne ovat valehdelleet sinulle, sanoi isä Kilju-

nen, — Kuinka koskaan kukaan ihminen osaisi enemmän kuin me osaamme!

— Mutta jos me osaamme sytyttää kahdella tikulla, sanoi äiti Kiljunen, niin tulemmehan oikein kuuluisiksi.

Ja tämä lause pakotti isä Kiljusen uudelleen koettamaan voimiaan tulen sytyttämisessä. Kyllähän arvaa, ettei kukaan Kiljunen onnistunut puuhissaan, sillä he hätäilivät, puhalsivat liian kovaa tai muuten tekivät tyhmyyksiä.

Keskellä heidän puuhiaan kuului Plätän ääni:

— Plätällä on poppa!

Ja aivan oikein, Plätän risukasa leimahti oikein suureen liekkiin.

Koko herrasväki kääntyi perheen nuorimman jäsenen ympärille kyselemään, millä tavalla hän oli saanut tulen syttymään.

Ja silloin Plättä selitti käyneensä keittiössä ja tuoneensa sieltä pesästä palavan kekäleen.

— Ja näin yksinkertaista juttua ei ole otettu partiolaisten sääntöihin! huudahti isä Kiljunen. — Kukahan tyhmeliini nekin on laatinut, kun ei ole huomannut, että voi mennä hakemaan kekäleen pesästä ja sen avulla sytyttää!

— Kyllä sääntö on oikea, vaikka me emme osaa sitä noudattaa, sanoi äiti Kiljunen. — Syynä siihen, ettei tuli syty, on se, että meillä tuuli puhalttaa sen samuksiin. Jos keksimme keinon, jolla sen estämme, on kaikki hyvin.

Ja kun hän oli äiti Kiljunen, niin keksihän hän sellaisen keinon. Hän laittoi risukasansa kuntoon, nosti hameensa polviin asti, meni hajareisin kasan päälle seisomaan ja huusi:

— Sytyttäkää nyt!

Luru pisti palavan tulitikun risukasaan. Äiti Kiljunen laski hameensa alas ja sanoi:

— Saattepahan nähdä, että kohta tuli syttyy!

Ja kyllä tuli syttyikin. Pian tuprusi sauhua äiti Kiljusen hameen alta, ja kohta sen jälkeen hyppeli äiti pitkin pihaa.

— Keino on hyvä, sanoi isä Kiljunen, mutta ei sen tähden kannata noin hyppiä. Ettet häpeä, vanha ihminen!

— En minä ilossa hypikään, vaan kun tuli on hameis-sani! parkui äiti.

Koko herrasväki ryntäsi nyt hänen kimppuunsa. He heittivät hänet kumoon maahan ja siinä kierittelivät. Ja kun kaikki olivat tässä touhussa, sammui tuli piankin.

— Olkoon miten tahansa, sanoi isä Kiljunen, niin kyllä meidän herrasväki aina keksii uusia keinoja, jos vanhat eivät auta.

Vielä oli Kiljusten koeteltava voimiaan ilmansuunnan määräämisessä siinä tapauksessa, että he eksyvät jonnekin.

— Tosin sellaista vaaraa ei ole koskaan olemassa, sanoi isä Kiljunen, sillä ainahan meidän ympärillä ihmisiä on, mutta pitää meidän näyttää taitomme siinäkin.

— Meidän on siis ensin eksyttävä, sanoi Luru.

— Niin on, mutta miten me eksymme? sanoi isä Kiljunen.

— Koetetaan, sanoi äiti.

He menivät kotoaan pois, mutta tulivat he miune tahansa, aina he tiesivät, missä kotinsa oli.

— Se on ihan kummallista, ettei ihminen koskaan eksy silloin, kun hän tahtoi sen tehdä, sanoi isä Kiljunen. — Viisainta on, kun menemme metsään.

Ja koko perhe alkoi vaelttaa metsään.

— Kyllä tämä on ihan toivotonta, sanoi äiti. — Me emme mitenkään voi eksyä!

Ja he astelivat metsässä ristiin rastiin. Plättä oli pieni ja pojat saivat häntä vuorotellen kantaa. Kun metsässä oli paljon marjoja, poimivat he niitä.

Tuli päivällisen aika.

— Ei tästä tule yhtään mitään, sanoi isä Kiljunen. — Me emme eksy. Parasta on, kun menemme kotia.

— Nälkähän täällä tulee, sanoi Mökö. — Koetetaan taitoamme vasta silloin, kun todella joudumme eksyksiin.

Mutta kun heidän piti lähteä kotiaan, niin eivät he enää todellakaan tienneet, missäpäin se oli.

— Siitä me pian saamme selvän, sanoi isä. — Se on etelän puolella. Ja kun kotipihalla seison, niin on etelä aina rakennuksen takana.

Mutta kun täällä ei ollut taloa, niin eivät he tienneet, missä etelä on.

— Ilmansuunnat voi määrätä kellon avulla, sanoi äiti. — Minä olen lukenut sen kirjasta.

— Millä tavalla? kysyi isä.

— Minun täytyy ensin katsoa kirjasta, vastasi äiti.

— Missä kirja on?

— Se on kotona.

— Siitä ei siis meillä ole nyt mitään apua.

He olivat jo aivan alakuloisella tuulella, kun Pulla, jonka myöskin oli nälkä, alkoi hiljalleen mennä omia teitään. Kiljuset seurasivat sitä. Ja kun olivat vähän matkaa kulkeneet, tulivat he maantielle, jonka aivan hyvin tunsivat.

— Tässä taas nähdään, kuinka puutteellinen on kirjaoppi, sanoi isä Kiljunen. — Pitäisi kaikkien ottaa koira mukaansa, niin ei koskaan eksyisi. Kun minä kerran kirjoitan uuden oppikirjan partiolaisille, niin vaadin, että kullakin pojalla on koira.

— Hyvänen aika, kuinka kauheasti silloin tulee maahan koiria, sanoi Luru.

— Jos kaikki ihmiset olisivat partiolaisia, niin olisi maassa yli kaksi miljoonaa koiraa? sanoi Mökö. — Millä ne kaikki ruokitaan?

— Älä puhu tyhmyyksiä, sanoi isä. — Valtio ne ruokkii.

He saapuivat onnellisesti kotiaan, ja koska he olivat suorittaneet kaikki tärkeimmät partiolaisten kokeet, olivat he mielestään valmiita.

Kiljusten sodankäynti.

Tuli sota, ja Kiljustet olivat ihan ihmeissään siitä. Kun he olivat rauhaa rakastavia ihmisiä, sanoi isä Kiljunen:

— Emme me mene tappelemaan, sillä se ei sovi meidän maineellemme ollenkaan, mutta jos meidän kimpuumme hyökätään, niin kyllä me näytämme mitä osaamme.

Kun vihollisjoukko läheni, karkasivat kaikki kyläläiset kodeistaan, mutta Kiljustet jäivät.

— Me emme ole koskaan pelänneet mitään, emmekä me pelkää nytkään, sanoi isä. — Mutta aina on hyvä valmistautua kaiken varalta.

Ja senvuoksi he pitivät partioharjoituksiaan aivan joka päivä ja saavuttivat sellaisen taitavuuden, että olisivat päässeet korkeimpaan luokkaan partiojoukossa, jos nyt olisi tutkinto pidetty, niin he osasivat juosta, antaa merkkejä omalla kielellään ja olivat saavuttaneet aivan ihmeellisen taidon vakoilussa.

Äiti Kiljunen oli kotona ottamassa tietoja vastaan yhdessä Plätän kanssa, kun isä ja molemmat pojat kier-

sivät paikkakuntaa ja pitivät silmällä, milloin ja mistä vihollinen saapuisi.

Kun oli talvi, niin lumi tallautui aivan tasaiseksi Kiljusten pihamaalla, niin paljon äiti Kiljunen siellä hyppieli merkkiä antaessaan ja vastatessaan toisten merkkeihin.

Isä Kiljunen oli eräältä joukolta, joka kulki seudun halki, ostanut dynamiittia. Se oli hänen ainoa ampumavarastonsa, sillä pyssyä hän ei tahtonut ottaa käsiinsä. Ja siinä hän olikin aivan oikeassa, sillä arvaahan, että Kiljusten käsissä olisi pyssy ollut hyvin vaarallinen. Hän oli sijoittanut dynamiitin eri tahoille talon lähistölle ja yhdistänyt varastot sähkölangalla taloon, jossa hänellä oli sähköpatteri. Ei isä Kiljunen ollutkaan niin tyhmä, kuin monasti pahat kielet hänestä sanoivat.

Eräänä päivänä tuli vihollinen niille seuduille.

Isä Kiljunen oli parhaillaan lähinnä olevan talon pihalla, kun suuri joukko miehiä saapui sinne. Nähdessään lihavan ukon siellä seisomassa ottivat he hänet vangiksi ja kysyivät:

— Kuka te olette?

— Minä olen herra Kiljunen, vastasi isä Kiljunen kovalla äänellä, sillä hän oli hyvin ylpeä nimestään.

— Kyllä me hänet tunnemme varsin hyvin, sanoivat viholliset, ja viemme hänet vankiamme mukaan.

Eihän isä Kiljusen laisinkaan tehnyt mieli mennä vangiksi. Hän päätti kutsua perheensä avuksi. Hän katsoi kotiaan kohden. Aivan oikein, äiti Kiljunen sei-

soi pihamaalla odottamassa merkinantoja. Isä Kiljunen alkoi silloin »Kiljusten aapisen» mukaan hyppiä ja väänellä ruumistaan. Vihollinen ei oikein tiennyt, oliko mies tullut hulluksi vai hyppikö ja oikoiko itseään hän ainoastaan viluissaan.

Isä Kiljunen käski merkkikielellä omaisiaan kokoon-tumaan yhteen ja sitten oikein voimiensa takaa hurraamaan. Hän tiesi, että kun siinä suhteessa Kiljuset panivat parastaan, vastasi se varsin hyvin sadan hengen huutoa, ellei suuremmankin joukon.

Äiti ilmoitti ymmärtäneensä. Hän käski Lurun ja Mökön luokseen ja otti Plätänkin mukaansa. Pulla tietysti tahtoi olla siellä, missä herrasväkensä, ja asettui heidän viereensä.

Kylläpä vihollinen säikähtyi, kun äkkiä Kiljusten talosta alkoi kuulua hurraahuuto. Se oli sellainen huuto, että varikset olivat siihen paikkaan pyörtyä säikähdyksestä ja vihollistenkin housut alkoivat tutista.

— Mitä se on? kysyivät he isä Kiljuselta.

— Meidän joukko siellä hurraa, sanoi hän.

Eihän hän valehdellut vähääkään, olihan Kiljusten joukko siellä huutamassa, mutta vihollinen käsitti asian toisin ja uskoi sieltä kokonaisen komppanian tulevan miehiä. Ja kun heitä oli vähemmän, niin menivät he aika kyytiä käpälämäkeen.

Isä Kiljunen käytti tätä hyväkseen ja juoksi kiireim-män kautta kotiaan kohden.

Pian viholliset pääsivät selville siitä, ettei mitään

suurta joukkoa ollutkaan tulossa, ja silloin he alkoivat ampua. Kiljuset olivat menneet kellariin piiloon ja kuulivat vain kuulien rapisevan.

Kun Kiljuset eivät vastanneet laukauksiin ja millä he olisivatkaan vastanneet, kun heillä ei ollut pyssyjä, alkoi vihollinen lähestyä taloa.

Mutta silloin isä Kiljunen näytti, kuinka viisas hän oli ja millainen merkillinen koira oli Pulla. He olivat Pullaa kovasti kasvattaneet. Vaikka se ei koskaan oppinutkaan merkkikieltä, koska se ei voinut seisoa yhdellä jalalla, niin oli se kuitenkin oppinut sen, että jos sitä käskettiin jonnekin menemään, se myös sen teki. Pulla olikin paljoa viisaampi siinä suhteessa kuin mitkään poliisikoirat, jotka oppivat tekemään vaikka mitä tahansa.

Isä Kiljunen otti Pullan, satoi sen selkään paketin dynamiittia ja herättäjäkellon. Talossa oli nimittäin sellainenkin, vaikka sitä ei koskaan tarvittu, koska Kiljuset aina heräsivät varhain aamulla. Isä järjesti kellon sillä tavalla, että se määrätyllä hetkellä alkoi soida ja silloin myös iski tulta, jolloin dynamiitti syttyisi.

— Mutta jos Pulla kuolee siinä, sanoi äiti Kiljunen, niin se on hirveä vahinko meille ja koko Suomen kansalle.

— Pulla ei kuole, siitä olen varma, sillä se lentää ilmaan ja putoo pehmoiseen lumeen aivan terveenä, sanoi isä.

Pulla meni kaikkine laitteineen vihollista kohden, kun isä Kiljunen oli sille sanonut:

— Mene sanomaan vieraille sedille päivää!

Pulla juosta hynttäsi vihollista kohden. Kello oli niin asetettu, että se alkaisi soida viiden minuutin päästä. Mutta matkalla Pulla sattui näkemään erään kapulan ja otti sen suuhunsa. Tämä pikkuinen seikka viivästytti sen matkaa hiukan ja siitä oli seurauksena, että se ei ollut päässyt vielä vihollisen luo, kun kello alkoi räpättää.

Isä Kiljunen kurkisteli ja odotteli. Aijai, sitä paukahdusta, joka silloin kuului! Lumi lensi korkealle ilmaan ja sen keskellä Pulla.

Kaikki putoo kerran alas, ja niin putosi Pullakin. Mutta ensimmäisen kerran eläissään se oli säikähtynyt. Se ei ensin oikein tiennyt, mitä sille oli tapahtunut, sillä tähän asti se ei vielä koskaan ollut lentänyt; vaikka sille kaikenlaista muuta merkillistä olikin tapahtunut. Kun se pääsi maahan, alkoi se ensin juosta piirissä ympäri, niin sekaantunut se oli, mutta sitten se oikein tulista kyytiä livisti kotia kohden. Kello oli mennyt sen silkoisen tien, ja räjähdyksessä olivat Pullan karvat palaneet kovin pahasti. Muulla tavalla se ei ollut vikaantunut.

Vihollinen oli juossut pitkän matkan päähän, ja paetessaan ne huusivat:

— Kiljusten koira osaa ampua!

Mutta vielä ei ollut kaikkein merkillisin tapahtunut.

Kiljusten lehmä kuuli räjähdysten ja säikähtyi navetassa aivan tavattomasti. Se oli se sama lehmä, jonka isä Kiljunen kerran oli pannut valjaisiin. Onhan lehmä muutenkin tyhmä, mutta sen matkan jälkeen oli tämä lehmä tullut entistään yksinkertaisemmaksi. Se ei ollenkaan osannut ymmärtää, kuinka merkillisen herrasväen palveluksessa se oli. Se lehmä ei ollut yhtä oppivainen elukka kuin Pulla oli. Kun se siis säikähtyi paukausta, niin se ryntäsi navetasta ulos oikein tulista vauhtia ja tietysti juuri sinnepäin, jonne sen ei olisi pitänyt mennä, nimittäin vihollista kohden. Plättä huusi hädissään:

— Tule pois ammu!

Mutta lehmä meni vain häntä pystyssä eteenpäin. Viholliset olivat lähteneet karkuun, ja sille paikalle, missä ne olivat seisonet, oli unohtunut ladattuja kivääreitä. Lehmä puski maahan nähdessään sellaisen, kivääri tarttui hihnastaan sen sarviin. Lehmä säikähtyi siitä uudelleen ja koetti ravistaa sitä pois, mutta silloin sen turpa osui pyssyn hanaan ja rits, sanoi pyssy, kun se laukesi. Lehmä hyppäsi säikähdyksissään takajaloilleen pystyyn, jolloin vihollinen aivan hirveästi pelästyi.

— Niiden lehmä ampuu! huusivat he.

Ja sitten ne taas läksivät juoksemaan pakoon.

Lehmä laskeutui taas kaikille jaloilleen, sillä se ei jaksanut kauaa seisoa takajaloillaan, kun oli siihen aivan tottumaton. Ja silloin se puski uuden pyssyn sarviinsa kiinni. Tietysti sekin laukesi.

Isä Kiljunen pelkäsi lehmän tekevän viimein itselleen jotain vahinkoa ja juoksi sen luo. Kun hän pääsi perille, oli lehmällä viisi kivääriä sarvissaan kiinni ja oli se hyvin sotaيسان näköinen, vaikka totta puhuen se pelkäsi hirveästi noita pyssyjä. Kun isä Kiljunen sen talutti uudelleen navettaan, oli lehmä niin päästään sekaisin, että se meni takaperoa paikalleen eikä tahtonut mitenkään osata kääntyä oikeaan päin.

Tietysti vihollinen viimein rauhoittui ja alkoi ymmärtää, ettei maailmassa olekaan ampuvia koiria ja lehmiä, sillä sellainenhan on mahdotonta, ja Kiljusenkin koira ja lehmä olivat sattumalta vain olleet niin sotaisia. Vihollinen tuumi silloin ruveta taloa oikein miesvoimalla piirittämään. He hiipivät varovaisesti lähelle. Isä Kiljunen piti vahtia ja arveli, että hän kyllä pian näyttää niille, mistä on kysymys.

Hänhän oli laittanut dynamiittia moneen paikkaan. Yksi sellainen oli perunakuoppa talon lähellä. Kun vihollinen oli sen lähelle tullut, pani isä Kiljunen sähkövirran toimimaan.

Kylläpä silloin pamahti niin, että se siksi kertaa riitti! Koko perunakuoppa lensi hajalle ja perunat satelivat joka taholle. Mäiskis, ne vain sanoivat, kun osuivat vihollisen ruumiiseen. Tietysti piirittäjät silloin läksivät kypälämäkeen oikein tulista vauhtia.

Koko Kiljusen herrasväki kiipesi silloin talon katolle katsomaan, menevätkö ne todella pois. Tietysti Plättä

ja Pulla saivat jäädä taloon, sillä he eivät olisi kuitenkaan ymmärtäneet vihollisista mitään.

Plättä oli ollut koko ajan tavattoman jännitetty sähköjohdoista. Kun ei kukaan ollut sisällä, sanoi hän Pullalle:

— Tahtooko Pulla taada pikkuiten täräykten?

Isä oli nimittäin sanonut, että jos johtoihin kajoo, voi saada tärähdyksen. Pulla haukahti vastaukseksi.

— Tietytti Pulla tahtoo, sanoi Plättä.

Ja Plättä yhdisti sähköjohdon Pullan häntään. Tämä tunsu jotain kummallista kutiamista ja tahtoi mennä pakoon ja silloin se suullaan ensi hädässä tarttui niihin johtoihin, jotka veivät muihin dynamiitilla varustettuihin paikkoihin. Ja mikä oli seurauksena? Aivan tavaton pauke. Kuusi suurta dynamiittipanosta laukesi yht'aikaa talon lähetyvillä. Kun Pulla oli saanut sähköjohdon häntäänsä kiinni ja hampaillaan tarttui muihin johtoihin, niin tuli se sillä tavalla itse sähköjohdoksi. Pauke oli niin ankara, että koko talo heilahti.

Arvaahan, ettei katolla oleva Kiljusen herrasväki sellaista kestänyt, varsinkin kun koko katto meni heidän allaan säpäleiksi. He lensivät ensin korkealle ilmaan jolloin äiti Kiljunen ja Luru lensivät korkeimmalle, isän ja Mökön pysytellessä alempana. Ja sitten he tulla tupsahtivat alas, menivät katon säpäleitten läpi ylisille ja sieltä sisäkaton kautta alas.

— Mikä tiellä nyt paukkuu? kysyi Plättä isältään, joka putosi hänen eteensä.

— Miinat siellä paukkuvat, huusi isä päästyään pys-
tyyn.

— Mitä varten äiti katotta alat tulee? kysyi Plättä
äiti Kiljuselta, kun tämä pää edellä putosi huoneeseen
ja sitten heitteli pari kertaa kuperkeikkaa huoneessa.

— En minä tiedä, vastasi äiti Kiljunen.

Ja se olikin aivan totta, sillä hän ei tiennyt, mitä
varten hän tällä tavalla tuli huoneeseen.

— Minä tahtoisin nähdä sen perheen, jonka jäsenet
pystyisivät meidän tavallamme putoilemaan kattojen
läpi, loukkaamatta itseään, sanoi isä Kiljunen ylpeänä.

Ja siinä hän totisesti oli oikeassa, sillä tuskin missään
ovat ihmiset niin vaarattomasti putoilleet kuin Kiljusen
herrasväki.

Sillä kertaa Kiljuset pääsivät vihollisista rauhaan,
mutta vain lyhyeksi aikaa.

Seuraavana päivänä sanoi isä Kiljunen perheelleen:

— Tietysti vihollinen on nyt karannut, mutta se
tulee takaisin, ja kun se ei enää uskalla hyökätä suurella
voimalla, niin lähettää se tänne vakoilijan ottamaan
selkoa siitä, miten paljon meitä on koolla. Tätä varten
täytyy meidän laatia sotasuunnitelma, joka tekee kaikki
heidän aikeensa tyhjiksi.

Ja hän selitti perheelleen, mitä jokaisen piti tehdä
siinä tapauksessa, että epäilyttävän näköinen ihminen
tulisi taloon. He pitivät tätä tarkoitusta varten oikein
harjoituksen, sillä olihan isä Kiljunen kaikessa perin-
pohjainen mies.

Ja kuinka olikaan, illalla hämärässä tuli taloon vieras mies, jonka isä Kiljunen heti arvasi vakoilijaksi. Hän oli sopinut perheensä kanssa siitä, että merkin hyökkäykseen antaa hän sanomalla:

— Kas, tuossa on lutikka!

Kun siis mies isä Kiljusen kyselyihin, mitä hän oikeastaan etsi, vastasi sekavasti, huusi isä kaikuvalla äänellä:

— Kas, tuossa on lutikka!

Silloin heti Luru suurella varsiharjalla löi miestä polven taipeeseen takaapäin, jolloin mies horjahti. Samassa Mökö löi häntä sohvatyynyllä vasten naamaa, jolloin mies meni selälleen. Hän hyppäsi siitä heti pystyyn ja aikoi käydä käsiksi Mököön, mutta samassa isä Kiljunen tarttui vehkeeseen, minkä hän oli valmistanut. Hän oli nimittäin ottanut lampun katosta pois ja pannut sen kattokoukkuun nuoran, jonka toisessa päässä oli koukku. Tämän koukun hän nopeasti, sillä Kiljusetthan olivat kaikessa nopeita, pisti miehen housujen istuimeen kiinni ja kiskaisi voimiensa takaa köyden toisesta päästä. Mies lensi silloin kattoa kohden. Ja kun hänellä oli paksut housut, eivät ne edes revenneet, vaan hän pysyi ilmassa roikkumassa. Samassa tuli äiti Kiljunen hyökkäämään. Hänellä oli suuri vadillinen herneitä, ja niitä hän heitteli oikein kovalla voimalla kourallisittain miehen kasvoihin. Mies parkaisi, pyristeli ja silloin hänen housunsa repesivät, josta oli seurauksena, että koukkuun jäi suuri kappale kangasta ja mies pudota

ropsahti lattialle. Ja kun hän ei ollut Kiljusen herrasväkeen kuuluva, niin putosi hän aivan nenälleen ja siitä rupesi kovasti vuotamaan verta. Pullaa ei oltu osattu opettaa tekemään mitään määrättyä, mutta kyllä sekin huomasi nyt, mitä piti hommata, se hyökkäsi miehen kimppuun ja tarttui hampaillaan siihen kohtaan housuista, joka oli mennyt rikki, ja repi reikää vielä suuremmaksi. Plättä tuli suuri luuta kädessään ja ropsi sillä miestä selänpäähän. Mies hyppäsi pystyyn ja kiirehti ovea kohden, mutta siellä olivat Mökö ja Puru asettaneet penkin poikkipuolin aivan oven eteen, jolloin mies hämärässä kaatui siihen ja heitti kauniin kuperkeikan ilmaan. Ja silloin kaikki hurrasivat.

Kun mies pääsi toisten luo, kertoi hän:

— Ei sinne ole hyvä mennä. Ovella oli ensin mies, joka kiväärin tukilla löi minua jalkoihin niin, että vähällä oli, etteivät menneet poikki, sitten tuli toinen vielä suurempi mies, joka suurella hirrellä iski minua päähän. Minä tuperruin, mutta rohkeana miehenä menin heitä vastaan. Samassa varmasti räjähti pommi takanani, sillä lensin korkealle ilmaan, ja kun putosin viimein maahan, olivat vaatteeni aivan säpäleinä. Ja koko ajan satoi kuularuiskusta luoteja, niin että viinkui korvissani. Kun olin pudonnut maahan, tuli oikea armeija kimppuuni, osa repi minua, osa löi miekoilla. Minä kiiruhdin pakoon, mutta juuri kun tulin oven suuhun, aukeni maa ja minä lensin taas ilmaan. Viimeinen, mitä kuulin, oli väkevä hurraahuuto, joka tuli

ainakin viidensadan suusta, ja se huuto oli kovasti vihainen ja kimeä.

Silloin päätti vihollisjoukko piirittää oikein suurella laumalla Kiljusten talon. Mutta isä Kiljunen oli tätä odottanut ja mennyt perheensä kanssa navettaan, jossa heidän lehmänsä oli.

Ja vihollinen hiipi talon lähelle, maaten hangessa aina tuontuostakin. Ja kun ei talosta mitään kuulunut, niin pelkäsivät he sitä enemmän, koska arvelivat siellä olevan suuren joukon valmiina hyökkäämään ja odottavan vain sitä hetkeä, jona he olisivat päässeet kylliksi lähelle.

Ja kyllä heidän kimppuunsa hyökättiinkin, vaikka aivan toisella tavalla kuin he olivat odottaneet. Kiljustet päästivät nimittäin lehmänsä navetasta. Räjähdyksen jälkeen se oli ollut hiukan kuin sekaisin päästään, ja sen suuren paukahduksen vaikutuksesta, jonka Plättä oli saanut aikaan, se oli tullut niin vimmaiseksi, että tahtoi aina väkisin tulla navetastaan ulos. Jotta se pysyisi edes hiukankaan paikoillaan, täytyi sitoa nuora sen häntään ja toinen sarviin.

Kun sille nyt avattiin navetan ovi, juoksi se täyttä kyytiä ulos. Oli aivan pimeää, mutta talvihankea vastaan se näki suuren joukon miehiä ja silloin se tuli hirveän vihaiseksi. Arvaahan se, että se oli vihainen, sillä lehmä tahtoo olla rauhassa, ja viime päivinä oli ollut niin kova pauke ja rähinä, että se ei saanut hetkenkään rauhaa. Se hyökkäsi siis miesten joukkoon takaapäin,

sillä miehethän olivat menneet taloa kohden. Ensimmäinen mies, joka osui sen eteen, lensi vähän ajan päästä korkealle ilmaan, kun lehmä sen heitti sarvillaan. Mies putosi toisten päälle, jotka siitä vielä enemmän säikähtyivät, sillä he uskoivat, että tässä talossa hyökkäävät ihmiset ilmasta päin. Jotta lehmä ei pääsisi menemään liian pitkälle, piti äiti Kiljunen siitä nuorasta, joka oli sidottu sarviin, ja isä Kiljunen siitä, joka oli sidottu häntään. Mutta kun lehmä nyt läksi oikein hyökkäämään puskien joka taholle, niin eiväthän isä ja äiti Kiljunen kestäneet pystyssä, vaan kaatuivat, kierivät hangessa ja huusivat. Tietysti lapset huusivat silloin myöskin. Ja kun Kiljuset hädissään huusivat, niin se vasta olikin jotain, se oli aivan toista kuin heidän tavallinen huutonsa. Se oli niin kimeää ja niin kaikuvaa, että sitä kuullessa oli tulla hulluksi. Ja lehmä ravasi pitkin pihaa, puskien oikealle ja vasemmalle, heittäen miehiä ilmaan, kumoon, suulleen, selälleen, pannen ne pyörimään hangessa, hyppelemään kuin hassut. Ja tietysti silloin menivät miesten vaatteet aivan rikki. Ei ole hauskaa olla keskellä talvea rikkinäisissä vaatteissa, pakkanaan puree silloin tavattoman kovasti.

Kun lehmä oli heittänyt taas yhden miehen hyvin korkealle, seisahtui se, nosti päänsä pystyyn ja huusi innoissaan:

— Ammuu!

Mutta silloinpa vasta vihollinen säikähtyi.

— Nyt ne rupeavat ampumaan, koska kenraali

komentaa: ammu! huusi päällikkö. — Pian pois täältä jokainen, miten vain pääsee!

Ja koko vihollislauma läksi sen silkoisen tien eikä koskaan enää palannut Kiljusten kylään.

— Se kylä on täynnä kavalia juonia, ei sinne ole hyvä mennä, sanoivat he toisilleen.

Plättä ja Pulla lähtevät sotaan.

Nämä taistelut olivat saaneet Plätän aivan intoihinsa, hän tahtoi aivan välttämättömästi mennä uudelleen taistelemaan. Vaikka Kiljuset monessa suhteessa olivat lapsilleen suvaitsevaisia ja antoivat heidän tehdä mitä tahansa, niin eihän äiti Kiljunen sentään ollut niin hullu, jotta olisi päästänyt sellaisen pikkuisen tytön kuin Plätän yksinään kiertelemään maata.

Mutta Kiljusen lapsilla oli sellainen tapa, etteivät he yhtään välittäneet siitä, mitä vanhempansa sanoivat, eivätkä nämä siitä suuttuneetkaan, jonka vuoksi monet lapset ovatkin pitäneet äiti Kiljusta maailman parhaimpana ihmisenä. Kun siis Plättä ei saanut lupaa, meni hän kuitenkin. Mutta seuraa hän tahtoi matkalleen. Ensinnä kysyi hän lehmältä, mutta se oli niin tyhmä eläin, että ei osannut vastata.

Plättä kysyi siltä:

— Tuletko tinä, ammu, totaan?

Lehmä ei vastannut mitään.

— Minä menen titten yttin, sanoi Plättä.

Mutta hän ei mennytäkään yksin, vaan kysyi Pullalta.

— Mennään, Pulla, totaan!

— Hau, hau, vastasi Pulla, sillä se haukkui aina, kun sille puhuttiin.

Plättä otti siis takin päälleen ja läksi Pullan seurassa maantielle. Kun Kiljusen lapset yleensä liikkuvat missä tahansa, niin ei kukaan välittänyt siitä, että Plättä läksi talosta pois.

Plättä kulki Pullan seurassa maantietä pitkin. Lopulta hän alkoi väsyä, kun ei missään näkynytkään vihollista, jonka kanssa olisi saanut tapella. Plättä olisi jo tahtonut kääntyä kotia, kun sattuihin muuan mies ajamaan reellä ohitse.

— Minne se pikkuinen tyttö menee? kysyi mies.

— Minä menen totaan, sanoi Plättä.

— Tule sitten rekeen, niin vien sinut sinne, sanoi mies.

Plättä kiipesi rekeen, otti Pullan viereensä, ja mies läksi ajamaan.

Mutta se mies olikin vihollisiin kuuluva. Kun he olivat ajaneet pitkän matkaa, tulivat he taloon, jossa oli hirveän paljon miehiä koolla. Kukaan ei välittänyt Plätästä, sillä kellään ei ollut aikaa leikkiä pikku tytön kanssa, koska taistelu saattoi tulla lähelle milloin tahansa. Talon pihalla pantiin kuntoon juuri kuularuiskua, ja eräs selitti miehille, miten sitä hoidetaan. Plättä meni viereen ja kysyi:

— Mikä tämä on?

— Se on kuularuisku, vastasi eräs mies.

— Ruittuttaako te kuulia? kysyi Plättä.

— Ruittuttaa te, vastasi mies nauraen.

Ja sitten mies näytti Plätälle, miten kuulanauha pannaan koneeseen, ja miten se saadaan käyntiin. Plättä oli viisas tyttö ja oppi piankin koneen käyttämisen. Se oli uusi leikkikalu, jota oli hauska pidellä, ja ainahan sellaisen hoitamisen pian oppii.

Kiljusen herrasväki oli huomannut Plätän kadonneen, ja siitä nostettiin tavaton hälinä. Olisihan se ihan hirveää, jos Plättä katoaisi ehkä kokonaan. Isä Kiljunen läksi heti tiedustelemaan. Hän sai kuulla Plätän menneen maantietä pitkin, sillä jokainenhan tunsi hänet sekä Pullan. Eräs mies kertoi nähneensä Plätän kaltaisen tytön ajavan miehen reessä sinne päin, missä vihollinen oli.

Kun isä Kiljunen sen kuuli, palasi hän kotiaan ilmoittamaan tästä omaisilleen.

— Me menemme ja valloitamme hänet takaisin, sanoi äiti Kiljunen.

— Sen me teemme, sanoi isä.

Kiireesti he läksivät matkalle, hankkivat hevosen ja ajoivat etsimään sotajoukkoja, joiden avulla he saisivat Plätän takaisin. Ei heidän tarvinnut pitkää matkaa kulkea, kun he joutuivat itse kenraali Mannerheimin päämajaan. Tietysti isä Kiljunen tahtoi heti hänen kanssaan puhella. Kenraali sanoi, ettei hän koskaan ollut kuullut puhuttavan Kiljusen herrasväestä.

— Ettekö koskaan? sanoi isä Kiljunen loukkaantu-

neena. — Minä en luullut, että tässä maassa olisi sel-laista ihmistä, joka ei tuntisi minua ja minun perhet-täni. Ja kuitenkin on meidän vaiheistamme kirjoitettu kirjojakin, vaikka niissä on yhtä ja toista valhettakin, jos kohta pääasiassa ovatkin oikeita. Minä huomaan, että herra kenraali ei lue edes kirjojakaan.

— Minä lupaan lukea heti, kun tämä sota loppuu, sanoi kenraali. — Kai herra Kiljunen nyt on tyytyväi-nen?

Isä Kiljunen lauhtui ja selitti asiansa. Kenraali lupasi heti tulla auttamaan suuren sotajoukon keralla. He lähtivätkin paikalla marssimaan siihen suuntaan kuin isä Kiljunen neuvoi.

Tällä välin Plättä oli pitänyt hauskaa vihollisen seurassa, oli omalla kielellään, jossa ei ollut yhtään s:ää, vaan aina sen sijassa t, selittänyt omia asioitaan.

Kun Mannerheim joukkoineen alkoi lähestyä, syntyi vihollisen puolella kova touhu. Ryhdyttiin taistelu-valmistuksiin. Plättä meni Pullan seurassa kuula-ruiskun luo, pani kuulanauhan koneeseen ja alkoi ampu-a kuularuiskulla. Voi tavaton sitä pauketta, joka silloin syntyi! Vihollinen hyppeli ilmaan päästäkseen pakoon. Kun kuulanauha loppui, niin Pulla toi suussaan uuden nauhan. Kyllähän vihollinen koetti ampu-a Plättään, mutta kun hän oli pieni, ei ainoakaan kuula osunut häneen. Siinä hän vain istui kyyryllään koneen takana ja syötti sitä.

Samassa alkoi Mannerheimin joukko ampu-a toiselta

taholta, eikä vihollisilla ollut mitään muuta keinoa tiedossaan kuin lähteä pakoon.

Kun Kiljuset jälleen tapasivat Plätän, oli heidän ilonsa tavattoman suuri. Kenraali onnitteli Plättää hänen urhoollisuutensa vuoksi ja kiinnitti vapaudenristin hänen rintaansa.

— Pullalle pitää myöt antaa ritti, sanoi Plättä.

— Mutta eihän Pullalla ole takkia, johon sen panee kiinni, sanoi kenraali nauraen.

— Minä panen ten Pullan häntään kiinni, sanoi Plättä.

— Sieltä se putoo, lausui Mannerheim.

Pulla sai tyytyä siihen, että sen kaulaan sidottiin punaisen ja keltaisen värinen nauha.

Kun Plättä nyt oli päässyt taistelun alkuun, tahtoi hän jatkaakin sitä. Isä Kiljunen piti sitä aivan sopimattomana, ja se oli todellakin ensimmäinen kerta, kun isä sellaista ajatteli, sillä ainahan hän tähän asti oli pitänyt vaikka millaista elämää tahansa soveliaana heille. Mutta Plättä alkoi silloin itkeä oikein kiukkuisesti ja huusi:

— Plättä tahtoo kuulapruutan!

Isä Kiljunen olisi tietysti vähän ajan päästä ollut valmis antamaan Plätälle kuularuiskun, sillä eihän hän koskaan ajatellut, mihin kukin asia johtaa, mutta Mannerheim oli kenraali ja viisas mies, hän tiesi varsin hyvin, ettei kuularuisku ollut mikään sopiva pikkulasten leikkikalu. Mutta vaikka hän olikin urhoollinen mies, niin oli hänen urhoollisuudellaan rajansakin; hän ei

olisi uskaltanut Plättää suututtaa vastaamalla jyrkästi kieltävästi. Ja siinä hän tekikin viisaasti, sillä kun Plättä nyt jo huusi niin, että korvat olivat mennä lukkoon, niin kuinka hän olisikaan huutanut, jos Mannerheim olisi ollut jyrkkä; sellainen huuto tuskin olisi maailmaan mahtunutkaan.

Mannerheim, joka isä Kiljuselta oli kysellyt Plätän nimeä, taputti Plättää päähän ja sanoi:

— Ole nyt kiltti Olga Vilhelmiina!

Plättä vaikenä aivan heti, sillä hän ei ollut kuullut koskaan vielä oikeaa nimeään, kaikki sanoivat häntä vain Plätäksi.

— Minä olen Plättä, sanoi hän.

— Jos niin tahdot, sanoi Mannerheim, ole siis Plättä. — Sinä tahdot saada kuularuiskun, eikö niin?

— Minä tahdon sen ja heti paikalla, sanoi Plättä.

— Sinä olet kerran sitä hoitanut oikein hyvin, sanoi Mannerheim, mutta toisella kertaa voisit tehdä meidät kaikki plätäksi ampumalla meihinkin. Minä en siis voi sinulle, neiti Plättä Kiljunen, antaa kuularuiskua.

Plättä väänäsi naamaansa ja aikoi päästää sen huudon, joka ei olisi maailmaankaan mahtunut. Mannerheim kiiruhti sen vuoksi sanomaan:

— Mutta toisen ruiskun saat.

— Minkä ruittun? kysyi Plättä.

— Minä käsken, että tämän pitäjän paloruisku jätetään sinun käytettäväksesi, sanoi Mannerheim. — Se

on paljoa suurempi kuin kuularuisku ja sillä voit ruiskuttaa tekemättä mitään vahinkoa.

— Plättä tahtoo tehdä vahinkoa, sanoi Plättä.

— Tee siis, jos tahdot, mutta tee paloruiskulla.

Ja Mannerheim määräsi, että Plätälle oli luovutettava oikeus käyttää mielinmäärin pitäjän suurta paloruiskua ja että aina piti olla kahdeksan miestä valmiina pumppuamaan sitä ja neljä hevosta vetämään vettä ja kuljettamaan sen siihen paikkaan, johon Plättä tahtoi.

Tämän määräyksen annettuaan läksi Mannerheim taas taisteluun. Plättä komensi heti paikalla:

— Tuokaa pruutta tänne!

Kyläläiset eivät uskaltaneet vastustaa, kun kerran Mannerheim oli niin määrännyt, vaan toivat kylän suuren paloruiskun Plätän käytettäväksi.

Voi, voi, sitä ruiskuttamista, joka silloin alkoi! Hevosilla vedettiin vettä, kahdeksan miestä yhtä mittaa pumppusi, ja Plättä hoiteli ruiskun torvea. Ja kun oli talvi ja pakkanen, niin arvaahan, miten kävi. Kaikki ne paikat, joihin Plättä ruiskutti vettä, jäättyivät. Kilju-
set ensin huomasivat, että tässä voi olla vaara lähellä, ja se johtui siitä, että maantie, jolle Plättä oli paljon vettä ruiskuttanut, jäättyi aivan liukkaaksi ja isä Kiljunen sillä kävellessään heilahteli ensin sinne ja tänne, hänen jalkansa menivät ristiin rastiin ja sitten hän ilmaa hosuttuaan tömähti istualleen maantielle.

— Tästä täytyy tulla loppu, sanoi hän noustessaan

ja varovaisuuden vuoksi kontatessaan Plättää kohden. — Sinä et saa enää ruiskuttaa.

Mutta Plättä päätti huvittaa isäänsä ja suuntasi oikein paksun suihkun häntä kohden. Vähän ajan päästä oli isä Kiljunen jäätynyt aivan tönkäksi ja hänet täytyi miesvoimalla kuljettaa erääseen taloon ja siellä ruveta häntä sulattelemaan.

Plättä oli aivan innoissaan. Hän ruiskutti yhtä päätä, ja miehet pumppusivat hikipäin Vettä tuotiin saaveissa reellinen toisensa jälkeen. Kyläläiset olivat kuuliaisia ihmisiä, ja kun Mannerheim oli niin määrännyt, että Plättää oli toteltava, niin he tottelivat. Sellaista se on se oikea alamaisen kuuliaisuus.

Ja Plättä ruiskutti. Kun hän oli kastellut kaikki maantiet ja ne olivat niin jäätyneet, ettei kylän kohdalla enää kukaan voinut niillä kulkea, alkoi hän ruiskuttaa vettä taloihin, jotka tulivat ihan kuin jäälinoiksi. Ihmiset eivät uskaltaneet asunnoistaan tulla esiin, sillä Plättä ruiskutti vettä jokaiseen, joka tuli häntä kieltämään, ja sellainen oli heti vietävä aivan kovaksi jäätyneenä kotia sulamaan.

Kun Plättä viimein väsyi, sillä täytyihän hänen tähän väsyäkin, oli koko kylä niin liukas, ettei siellä voinut liikkua muuta kuin ihan henkensä uhallä. Ihmiset olivat ihan kuin juopuneita, horjuivat sinne ja tänne kaatuilivat vähän päästä, tarttuivat aitoihin kiinni maantiellä kulkiessaan, laittoivat pihamailleen köysiä, joista pitelemällä voivat pihan yli mennä. Vanhat

ihmiset eivät uskaltaneet ollenkaan liikkua huoneista pois. Pojat sensijaan kyllä olivat aina ulkona ja kuluttivat kenkiään luistelemalla.

Kylä oli tällaisessa liukkaudentilassa, kun seuraavana päivänä sama vihollisjoukko, joka kylässä oli ollut ja jonka Plättä oli ajanut karkuun kuularuiskulaan, palasi koottuaan suuren määrän lisävoimia. Heidän tarkoituksensa oli hyökätä Mannerheimin kimppuun ja tuhota hänen joukkonsa aivan kokonaan.

Kun Mannerheim sai kuulla vihollisen lähestymisestä, asettui hän joukkoineen kylän toiseen laitaan odottamaan.

Ja vihollinen tuli yönaikaan. Se ei tiennyt mitään Plätän ruiskuttamisesta. Oli ihan pimeää, kun se saapui juoksujalkaa kylään. Mutta pitkälle ei vihollislauma päässyt, kun se joutui Plätän liukkaiksi laittamille teille. Kuului möksähdyksiä, vihaisia sanoja, parkaisuja, kaikenlaista metakkaa, kun miehet kaatuilivat. Heidän hevosensa kaatuivat tiellä, reet menivät kumoon luistaessaan tiensivuun, mukana ollut kanuuna kaatui aivan kumoon, kuularuiskut menivät ojaaan. Miehiltä putoilivat kiväärit kaatuessaan. Kun he siis vaivalloisesti konttaamalla pääsivät liukasta tietä myöten kylän toiselle puolelle, ei heillä ollut enää aseita, jonka vuoksi he kaikki joutuivat vangiksi.

Se oli suuri päivä Plätän elämässä. Mannerheim kantoi häntä aamulla sylissään sotaväen tehdessä kun-
niaa.

Mutta nyt oli Plättä jo saanut kyllikseen sodasta ja tahtoi kotia. Kiljuset läksivät ajamaan sinne eivätkä enää ottaneet osaa sotaan.

Kun Mannerheim sodan päätyttyä piti suuren paraadin Helsingissä, olivat Kiljusetkin kutsutut ottamaan siihen osaa. He marssivat aivan omana joukkona. Ensimmäinen tuli Pulla kaulassaan punakeltainen nauha ja toinen samanlainen hännän päällä. Sitten tuli Plättä vapaudenristi rinnallaan. Ja kun saksalaisten ylipäällikkö Goltz hänet näki, teki hän Plätälle kunniaa, johon Plättä vastasi huutaen:

— Päivää, päivää, tetä!

— Eläköön Plättä Kiljunen, sanoi silloin Goltz selvällä suomenkielellä.

Plätän jälkeen astui isä Kiljunen niin ryhdikkäänä kuin suinkin osasi. Sitten tuli äiti ja niiasi syvään Mannerheimille ja Goltzille. Ja viimeksi tulivat Mökö ja Luru. Heidän jälestään vedettiin kuularuiskua ja paloruiskua, joilla Plättä oli urhoollisuuttaan osoittanut, ja valtio päätti ne panna historialliseen museoon ikuisiksi ajoiksi säilytettäväksi.

Isä Kiljusesta tulee kuningas.

— Kaikki tässä puhuvat siitä, että maahan on saatava kuningas, lausui isä Kiljunen sotaa seuranneena kesänä.

— Jos lukee sanomalehtiä, niin sanovat toiset, että pitää tulla kuningas, toiset sanovat, ettei millään tavalla saa tulla kuningasta, ja nekin, jotka puhuvat kuninkaasta, eivät ole selvillä siitä, kuka siihen virkaan olisi sopivin. Kummallista, ettei kukaan ole ajatellut minua.

— Se on todellakin kummallista, sanoi äiti Kiljunen

Ja jos asiaa oikein ajattelee, niin ihmetellä sitä pitääkin, ettei kukaan ollut ajatellut Kiljusen herrasväkeä tähän toimeen.

— Sodassa he kaikki nimittivät toisiaan kenraaleiksi, ratsumestareiksi, majureiksi ja muiksi sellaisiksi, jatkoi isä Kiljunen. — Miksi ei minun oma perheeni voisi nimittää minua kuninkaaksi. Puhutaan kansan äänestyksestä. Me panemme täällä toimeen salaisen äänestyksen siitä asiasta.

— Mikä on salainen äänestys? kysyi Luru.

— Se on sellainen äänestys, jossa jokainen kirjoittaa asiansa lapulle toisen tietämättä. Mutta jokainen tietysti

sanoo, mitä kunkin pitää kirjoittaa. Jos minä siis tahdon tulla kuninkaaksi ja panen täällä toimeen salaisen äänestyksen, niin käsken ensin teitä kaikkia äänestämään minua ja sitten te kirjoitatte sen jokainen erikseen lipulle. Sitä nimitetään salaiseksi äänestykseksi.

— Mutta jos joku meistä ei äänestäkään isää? kysyi Mökö.

— Niin sellainen saa selkäänsä, vastasi isä. — Maassa on nimittäin aina puolueita, eli toisin sanoen, muutamat miehet sanovat mitä kunkin tulee ajatella.

— Onko se, joka määrää, aina viisain? kysyi Luru.

— Ei suinkaan, vastasi isä. — Jos hän olisi viisain, niin ei hän pakottaisi toisia. Mutta tässä meidän äänestyksessä on asia aivan toinen. Kukaan muu ei voi tulla kysymykseen kuninkaana kuin minä. Mököstä ja Lurusta tulee samalla kruununperilliset ja Plättästä prinsessa, äiti tulee kuningattareksi, jotenka kaikki siis pääsevät kuninkaallisiksi. Mutta jos Luru esimerkiksi äänestyksessä tulisi kuninkaaksi, niin en minä enkä äiti, ei Mökö eikä Plättä olisi kuninkaallisia. Me olimme ainoastaan kuninkaan sukulaisia. Parasta on siis että te kaikki äänestätte minua.

— Saako Plättäkin äänestää? kysyi äiti Kiljunen.

— Tosin on ääniraja korkeammalla, mutta me siirämme sen niin alas, jotta hänkin pääsee mukaan, sillä Plättä on sodassa menetellyt aivan samoin kuin täysikasvuinen ja on hänellä siis oikeus saada äänestää.

Kiljusen herrasväki ryhtyi äänestämään, ja kun isä

oli ensin varoittanut kaikkia äänestämään häntä, niin saikin hän kaikki äänet.

— Nyt minä siis olen kuningas, sanoi isä Kiljunen.

— Mutta minulla pitää myös olla alamaisia.

— Me otamme kyläläiset alamaiksi, sanoi äiti Kiljunen.

He kutsuivat kyläläiset kokoon, ja isä Kiljunen sanoi heille:

— Minusta on nyt tullut tänne kuningas. Tahdotteko olla alamaisia? Te saatte siitä palkan.

Kun kerran palkka luvattiin, niin suostuivat kaikki olemaan alamaisia. Saadakseen lisää alamaisia pani isä Kiljunen ilmoituksen sanomalehtiin, jossa hän lupasi jokaiselle nuorelle henkilölle, joka saapuu hänen valtakuntaansa, kunniaa ja arvonmerkkejä. Hän ilmoitti myös perustaneensa Kiljusten ritarikunnan merkin, joka jaetaan kaikille niille, mitkä touhuavat paljon saamatta suurta aikaan.

— Mikä ihme antaa kunniamerkkejä niille, jotka saavat jotain aikaan! sanoi isä — Niillekin pitää jotain hyvää tulla, jotka eivät mitään saa aikaan.

Ritarimerkit tilattiin kultasepältä. Niissä oli hyrrä keskellä kuvattuna, ja ne oli kannettava sydämen kohdalla. Aivan ensiksi hän lähetti näitä merkkejä kaikille senaattoreille ja kaikille eduskunnan jäsenille, koska he aina touhusivat paljon ja saivat hyvin vähän aikaan. Tämä merkki tuli hyvin pian halutuksi kunnianosoitukseksi, ja lukemattomat ihmiset ilmoittivat touhunneensa

kovasti saamatta mitään aikaan. Isä Kiljunen tutki jokaisen anomusta, hylkäsi muutamia, mutta antoi useimmille, sillä olihan suurin osa Suomen kansasta aina hommannut turhaan, jotenka heillä oli oikeus näihin merkkeihin.

Ja kun maassa on paljon sellaisia ihmisiä, jotka eivät mitään tahdo tehdä ja kuitenkin haluavat palkkaa, niin oli alamaisiksi pyrkijöitä paljon. Isä Kiljunen ei hyväksynyt muuta kuin sata henkeä, jotka kaikki olivat nuoria ihmisiä tai aivan vanhoja. Keski-ikäisiä ei otettu enää ollenkaan vastaan. Valittujen joukossa oli monta entistä senaattoria ja kuvernööriä sekä muita korkeita herroja. Heitä varten rakennettiin suuri rakennus Kiljusten pihamaalle, ja kun se oli valmis, saivat kaikki valitut kutsun saapua sinne.

— Kyllähän tämä kalliiksi tulee, sanoi isä Kiljunen maksaessaan rakennuslaskun ja ajatellessaan, mitä menee kaikille näille henkilöille palkkoihin, — mutta hauskuus maksaa aina. Eikä jokainen näin huokealla kuninkaaksi pääsekään.

Kyllä oli asemalle tullut joukko kirjava! Siellä oli koululaisia ja joutilaita ylioppilaita, oli taiteilijoitakin, ja kaikki he olivat turhaan touhunneet eivätkä koskaan mitään aikaan saaneet. Mutta kovin itsetietoisia he olivat arvostaan. Ja sitten tulivat kaikki entiset senaattorit ja kuvernöörit sekä muut korkeat herrat, jotka virkoja hoitaessaan eivät olleet mitään tehneet, olivat pahan vain olleet ja suutaan soittaneet. Ja kaikki he

seisoivat asemalla ja olivat kovasti vihaisia. He olivat nimittäin odottaneet, että heitä vastaan tullaan vau-
nuilla, ja näkivätkin ainoastaan isä Kiljusen perheineen
siellä odottavan heitä.

Mutta eihän Kiljusen herrasväki vähästä säikähty-
nyt. Kun nämä kaikki huusivat yht'aikaa, niin huusi-
vat Kiljusetkin, ja heidän äänensä kaikui ylinnä. Isä
Kiljunen komensi kaikki riviin, aseman läheltä lainattin
talosta hevosia ja rattaita ja kaikki tavarat ajettiin
niillä, ihmiset saivat astua jalan.

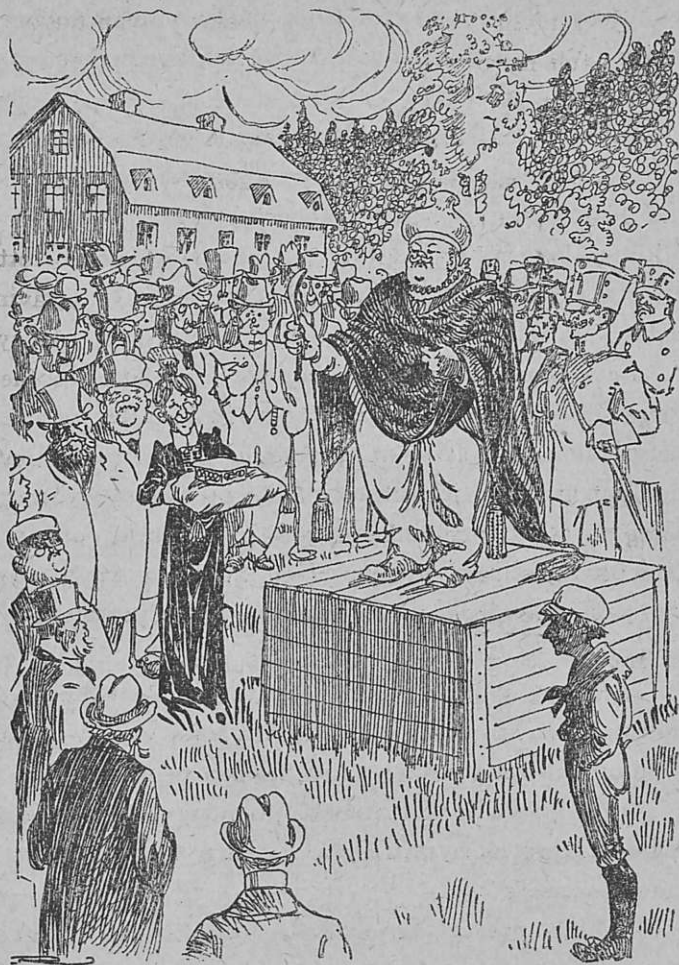
Käveleminen rauhoitti heidän mieliään. Kun Kiljus-
ten pihalle tultiin ja he näkivät uuden heitä varten raken-
netun talon, rauhoittuivat he piankin. Ja kun isä Kilju-
nen kutsui kaikki juhlallisesti koolle pihalle, otti ylleen
salin pöytälinan kuninkaanviitaksi, päähänsä vanhan
lampunvarjostimen kruunuksi ja käteensä kapustan
valtikaksi, oli pihalla aivan hiljaista. Isä Kiljunen sanoi
silloin:

— Minun valtani merkit eivät vielä ole valmiita,
mutta nämä kuvaavat niitä. Mutta teitä varten ovat
jo kunniamerkit valmiina. Äiti, tuohan ne tänne!

Äiti Kiljunen toi rasiällisen Kiljusen kunniamerkkejä,
joissa kaikissa oli hyrrän kuva. Näitä nyt isä Kiljunen
jakeli jokaiselle.

— Minä annan teille jokaiselle. jotta kukaan ei olisi
tyytymätön, sanoi hän.

Ja kun ihmiset aina rinnassaan pitävät mielellään
merkkejä, milloin voimistelumerkkejä, milloin laulu-

seuranmerkkejä, milloin mitäkin, niin olivat nämä kaikki hyvin tyytyväisiä, kun tällainen aivan uusi pyörylä tuli rintaansa.

— Ja nyt saatte elää ja olla aivan rauhassa, sanoi isä. — Palkan saa jokainen. Ruokaa on taloonne tuotu runsaasti, saatte vain pitää huolta sen valmistamisesta.

Mutta kukaan näistä ihmisistä ei ollut siihen tottunut. He olivat aina elämässä olleet muiden elätettävinä, siksi he olivat nyrpeissään. Ja voi sitä riitaa, joka syntyi heidän keskinsä siitä, kuka kunkin työn tekee. Siellä syntyi lopulta aivan täydellinen tappelu.

— Kyllä tämä meidän kansa on kovin riitelevää kansaa, sanoi isä Kiljunen. — Nyt heillä on kuningas ja tappelevat aivan vähäpätöisistä seikoista.

Eihän siinä lopulta mikään muu auttanut, kuin että isä Kiljusen täytyi mennä perheensä keralla näille kaikille ruokaa valmistamaan. Isä sai kantaa puita, pojat vettä ja äiti hyöri suurien patojen ääressä. Ja tulihan sillä tavalla ateria valmiiksi. Ja kun alamaiset olivat syöneet, kiittivät he kuningasta, ja eräs entinen senaattori ehdotti, että kuninkaalle hurrattaisiin. Siihen Kiljusetkin ottivat innokkaasti osaa.

Kiljuset arvelivat, että alamaisansa seuraavana päivänä kyllä rupeaisivat itse ruokaa laittamaan. Mutta sitä nämä eivät tahtoneet tehdä, vaan vaativat Kiljusia sen toimittamaan. Hikipäässä he saivat hyöriä aamusta iltaan. Kun ilta viimein tuli, saapui kuninkaan luokse

lähetystö, joka vaati, että heillä ei saa olla muuta kuin kahdeksan tunnin työaika.

— Mitä te tähän asti olette tehneet? kysyi isä Kiljunen.

Ja sitä hän todellakin syystä kysyi.

Silloin sanoi eräs entinen kuvernööri:

— Me olemme järjestäneet tänne virastot ja kaiken hallituksen, ja siinä on hirveän paljon työtä, kun jokaisen täytyy muistaa, ketä hän saa käskeä, ketä ei, milloin saa sanoa jotain, milloin ei. Kaikeksi onneksi me olemme koko elämämme tehneet sellaista. Mutta raskasta se on, ja siksi vaatii kansa kahdeksantuntista työpäivää.

Ja tietysti he saivat tahtonsa täytäntöön. Kiljunsethan olivat kovin hyväntahtoisia ihmisiä. Kaikille oli määrätty virat, mikä oli ministeri, mikä hänen esittelijänsä, mikä ainoastaan sotilas, mikä kenraali, ja kaikilla heillä oli täysi touhu ylläpitääkseen virkaansa, josta ei ollut mitään hyötyä; eihän kukaan joutanut laittamaan ruokaa eikä siivoamaan huoneita. Kaikki tämä jäi Kiljusten huoleksi.

Eräänä päivänä kutsui isä Kiljunen perheensä koolle ja sanoi:

— Nyt minä tiedän mitä teemme. Me teemme vallankumouksen.

— Mitä se on? kysyi Mökö.

— Me ajamme kaikki nämä ihmiset pois.

— Mutta menevätkö he? kysyi äiti. — Heillä on hyvä ruoka ja hyvä palkka.

— Meidän täytyy keksiä jokin keino, jolla saamme heidät lähtemään.

Ja koska isä Kiljunen oli kuninkaaksi päästyään tullut kavalaksikin, vaikka hän sitä ennen oli ollut aivan rehellinen mies, niin hän keksi keinon, joka ei ollut aivan rehellinen. Mutta sanotaanhan, että hätä ei lue lakia.

Hän alkoi kaikessa hiljaisuudessa hommata jotain, josta ei pojillekaan puhuttu mitään, jotta nämä eivät edeltäpäin ilmaisisi salaisuutta.

Viikon kesti tätä hommaa, ja silloin isä Kiljusella oli suuria rasioita, joista kuului kummallista rapinaa. Hän oli kasvattanut suuren määrän kirppuja.

Ja eräänä yönä hän meni alamaistensa rakennukseen ja asetti rasiat sinne.

Ai, ai, sitä elämää, joka siellä syntyi vähän ajan päästä! Kaikki ministerit ja kamariherrat, sotilaat ja kenraalit olivat vähän ajan päästä ylhäällä ja hyppelivät huoneissa kuin hullut. Mutta minne tahansa he menivät, kaikkialla oli kirppuja. Ei auttanut mikään muu kuin tulla pihalle paitasillaan. Ja hädissään he nyt alkoivat juosta pitkin pihaa ja huutaa peloissaan. Kas, kun nämä kirput olivat aivan äskettäin syntyneet eivätkä vielä tienneet, että ihminen niitä voi tappaa, olivat ne kovin urhoollisia. Kun ne kerran saivat jostain kohdin ihoa kiinni, puraisivat ne oikein voimiensa takaa. Kun ihmiset ensin olivat juosseet pitkin pihaa, eivätkä kirput hellittäneet, alkoivat he seisoa kaikkien nurkkien

kohdalla ja hangata selkäänsä niihin. Lopulta ne tulivat niin hulluiksi, että menivät järveen pakoon. Eivät-hän kirput sinne tulleet, vaan hyppäsivät vähää ennen maihin. Mutta kun ei järveäkään aina voi olla, niin täytyi kaikkien tulla viimein sieltä ylös, mutta silloin olivat kirput rannalla vahdissa ja hyökkäsivät taas heihin kiinni. Ja taas alkoi uusi hätäjuoksu. Kaikki alkoivat ravata talon ympäri. Ja kun he sen olivat muutamaan kertaan tehneet, niin kiipesivät ne oman rakennuksensa katolle, nuorimmat ensin ja senaattori viimeiseksi. Mutta eivät-hän kirput sielläkään antaneet heille rauhaa.

— Mikä teitä vaivaa? kysyi isä Kiljunen.

— Meitä syödään! huusivat kaikki.

— Kuka syö?

— Kirput.

— Minä tiedän keinon siihen, sanoi isä. — Savu ajaa ne pois.

Ja kaikki ilahtuivat kovasti. Pihalle laadittiin kiireimmän kautta suuri kehä heinistä ja oljista, ja kaikki alamaiset saivat mennä sen sisään. Ja sitten sytytettiin oljet ja heinät tuleen. Nousi aivan musta sauhu. Kyllä-hän kirput menivät pois, mutta kaikki alamaiset olivat tukehtua savuun. Kun he sieltä tulivat pois, olivat he kirpuista vapaita, mutta hyvin mustia. Isä Kiljunen luuli heidän nyt menevän pois, mutta siinä hän erehtyi. He jäivät kaikki.

Silloin isä Kiljunen keksi uuden keinon. Hän palkasi kyläläiset, jotka heille olivat uskolliset, hankkimaan

viisitoistatuhatta sammakkoa. Kylläpä se oli jahtaa-mista! Moneen päivään eivät kyläläiset tehneet mitään muuta kuin haavit käsissään rämpivät soissa ja rapa-koissa. Ja viimein oli koossa viisitoistatuhatta sam-makkoa. Ne oli pantu suuriin koreihin ja tuotiin eräänä yönä Kiljusen pihalle. Ja nyt ne vietiin alamaisten rakennuksen eteiseen ja ovi suljettiin. Sammakot alkoivat hypellä siellä eteenpäin. Kun oven takaa kuului kummallista ääntä, niin moni kurkisti. Mutta silloin sammakot hyppäsivät huoneisiin sisään. Ja silloinkos tuli hätä. Arvaahan sen, kun jokaisen osalle tuli sata-viisikymmentä sammakkoa. Ei ole hauskaa olla sadan-viidenkymmenen sammakon kanssa.

Taas saivat kaikki paeta, mutta tällä kertaa oli hei-dän pakko hyppiä ikkunoista. Yön he saivat viettää ulkona paitasillaan, eikä se suinkaan ollut entisille senaattoreille hauskaa.

Nyt isä Kiljunen uskoi heidän menevän, mutta siinä hän taas erehtyi. He vaativat lisää palkkaa, kun olo oli niin vaivalloista. Se vain oli tästä kaikesta seurauk-sena.

— Minä olen aina lukenut, että kuningas voi erottaa ministerinsä, sanoi isä Kiljunen, mutta minä en saa näitä pois!

— Kai voikin erottaa ministerinsä, sanoi äiti Kilju-nen, mutta minä en koskaan vielä ole kuullut, että joku olisi erottanut alamaisensa, ja alamaisiksihan nämä tänne olet kutsunut.

— Siinä tapauksessa ei siis auta mikään muu kuin että minä jätän koko kuninkuuden, sanoi isä Kiljunen — Hirveän hankalaa tämä onkin, kun saa yhtämittaa kantaa puita, kaikkia toisia palvella ja heidän mieltään noudattaa.

Hän meni ilmoittamaan noille alamaisilleen että nyt hän ei enää ole kuningas. Mutta nämä sanoivat, että ellei hän ole omasta mielestään, niin nyt he valitsevat hänet siksi. Heidän oli kaikkien siellä hyvä olla ja he tahtoivat jäädä.

— Siinä tapauksessa minä nostan sodan teitä vastaan, huusi isä Kiljunen.

Mutta sille kaikki nauroivat. Olihan heitä niin paljon ja Kiljusia vain muutama.

Kun sanomalehdet saivat kuulla sen, että Kiljuset nostavat sodan omia alamaisiaan vastaan, niin syntyi tavaton metakka. Koko kansa huomasi, miten paljon rettelöitä voi syntyä sen johdosta, että jokaiseen kylään voi tulla oma kuningas, jotka voivat käydä sotaa keskenään ja alamaistensa kanssa. Kaikki sanomalehdet alkoivat silloin yhteen ääneen huutaa, että maahan tarvitaan luja järjestysvalta. Maan sanomalehdistö jakaantui kahteen osaan, niihin, jotka vaativat yhtä kuningasta, ja niihin, jotka tahtoivat tasavaltaa.

— Katsokaahan nyt, millaista tulee, kun ei ole yksi kuningas maata hallitsemassa, vaan joka nurkkaan voi tulla sellainen, huusivat ne, jotka tahtoivat kuningasta maahan.

— Mitä on kuningasvalta muuta kuin Kiljusen herrasväen touhua. Se vain maksaa, muta siitä ei ole mitään hyötyä, sanoivat ne, jotka tahtoivat tasavaltaa.

Tästä tuli hyvin tärkeä kysymys, johonka ulkovaltatkin sekaantuivat. Eduskunta oli touhussaan, senaatti ja ministerit touhusivat, sähkösanomia ja kirjeitä lähetettiin, kokouksia pidettiin pitkin maaseutua, lähetystöjä tuli Helsinkiin. Keskellä kiireintä työaikaa kesällä kaikki ihmiset olivat touhussa.

Ja mitä tämä kaikki oikeastaan tarkoitti? Sitä, saako isä Kiljunen pysyä kuninkaana vai tuleeeko maahan yksi ainoa kaikkia, siis isä Kiljustakin hallitseva kuningas.

Sinä aikana, jona näin touhuttiin, sai isä Kiljunen kantaa puita alamaisilleen, äiti Kiljunen laittaa heille ruokaa ja pojat kantaa vettä sekä siivota huoneita. Isän uhkauksesta ei ollutkaan tullut mitään, hänellä ei ollut aseita millä olisi käynyt sotaa.

Kun isä Kiljunen kuuli, että eduskunta kokoontuu keskellä kesää päättämään siitä, tuleeeko kuningas vai ei, niin toivoi hän sitä hartaasti, sillä kyllä hän nyt oli valmis luopumaan kuninkuudestaan, koska siitä oli tavatoman paljon harmia ja haittaa.

Kaikki hyväsydämiset eduskunnan jäsenet muistivat sitä hätätilaa, jossa isä Kiljunen oli, ja sen vuoksi äänestivät kuningasta koko maahan. Ja kun se siis oli päätetty, niin ei saanut olla mitään muita kuninkaita.

Isä Kiljunen aikoi ajaa alamaisensa pois talostaan,

mutta sitä hänen ei tarvinnut tehdä. Kun nämä saivat kuulla, että maahan tulee oikein iso kuningas, niin läksivät he kiireimmän kautta pääkaupunkiin hankkiakseen, jos suinkin oli mahdollista, tämän luota itselleen touhuajien paikkoja.

Ja kun he olivat lähteneet talosta, silloin Kiljuset kiipesivät korkealle kalliolle ja sieltä omalla merkkikielellään ilmoittivat, että isä Kiljunen oli luopunut kuninkuudestaan, jotta toinen kuningas saisi kaiken vallan.

Mutta kunniamerkit jäivät yhä voimaansa ja uusi kuningas otti ne käytäntöön. Aina tuon tuostakin näkee paljon tyhjää touhunneen rinnassa pyörylän, jonka keskellä on hyrrän kuva. Ja ellei se ole hänen rinnassaan, niin on se hänen taskussaan, sen saa tietää, kun häneltä kysyy.

Hallitus antoi isä Kiljuselle tämän hänen oman ritarikuntansa suurristin kannettavaksi kaulassa.

Ja isä Kiljunen elää rauhassa maatilallaan ja iloitsee, ettei ole enää kuningas, harrastaa partioliikettä ja on omassa merkkikielellään saavuttanut aivan huimaavan taitavuuden.

Sisällys.

	Siv.
Kiljuset päättävät ruveta partiolaisiksi ja auttaa kaikkia ihmisiä	5
Kiljuset keksivät uuden merkkikielen	17
Luru saa vammoja	33
Kiljuset suorittavat partiotutkinnon	47
Kiljusten sodankäynti	59
Plättä ja Pulla lähtevät sotaan	77
Isä Kiljusesta tulee kuningas	89
